

Organizace protipovodňové ochrany v ČR

Úvod.....	2
Řízení ochrany před povodněmi.....	2
Povodňový informační systém POVIS.....	7
Plánovací dokumenty	9
Druhy povodní a možnosti jejich prevence.....	11
Plány pro zvládání povodňových rizik.....	13
Mapy povodňového nebezpečí.....	14
Mapy povodňového ohrožení.....	15
Mapy povodňových rizik	16
Povodňová opatření.....	17
Přípravné a zabezpečovací práce.....	18
Činnost povodňových orgánů.....	20
Činnost ČHMÚ	22
Činnost správců potočků.....	24
Činnost správců vodních toků	25
Činnost vlastníků staveb v korytech vodních toků a v jejich sousedství.....	26
Technickobezpečnostní dohled nad vodními díly	27
Činnost složek IZS	28
Zapojení občanů do protipovodňové ochrany	30
Evakuace a evakuační střediska	32
Obnova území po povodni	35
Dokumentace průběhu povodně.....	37
Vyhodnocení a aktualizace povodňového plánu.....	39
Vypořádání povodňových škod	41
Obce a povodeň.....	43
Seznam institucí, organizací a orgánů	44
Webové odkazy	45
Legislativa	46
Seznam zákonů.....	47
Seznam vyhlášek	48
Odborná literatura a metodické zdroje	48
Slovník odborných pojmů týkajících se povodní	49
Přehled legislativních zdrojů pro slovníková hesla	55
Seznam zkratk	59
Jak Příručka vznikla	60
Publikační práva.....	60

Úvod

Souhrn

Publikace podává ucelený přehled organizace protipovodňové ochrany v České republice od prevence a přípravy přes zvládání povodně až po obnovu postiženého území. Vymezuje působnost povodňových orgánů na úrovni obcí, obcí s rozšířenou působností, krajů a státu a vysvětluje jejich spolupráci se správci povodí a vodních toků, vlastníky vodních děl, Českým hydrometeorologickým ústavem a složkami integrovaného záchranného systému. Popisuje předpovědní, hláskovou a hlídkovou službu, stupně povodňové aktivity, varování obyvatelstva, zabezpečovací a záchranné práce, evakuaci a nouzové zásobování. Pozornost věnuje návaznosti povodňového a krizového řízení, povodňovým plánům, informačnímu systému POVIS a využití map povodňového nebezpečí, ohrožení a rizik. Zahrnuje rovněž druhy povodní, možnosti prevence, zapojení občanů, dokumentaci průběhu události, vyhodnocení škod a aktualizaci plánů. Výklad doplňují přehledy právních předpisů, institucí, odborných pojmů a informačních zdrojů. Základním závěrem je, že účinná ochrana vyžaduje propojení dlouhodobé prevence s aktuálními informacemi, jasným rozdělením odpovědnosti a pravidelně procvičovanou součinností všech zúčastněných.

Organizace protipovodňové ochrany

Protipovodňová ochrana v České republice je založena na spolupráci veřejné správy, správců povodí a vodních toků, Českého hydrometeorologického ústavu, vlastníků vodních děl, složek integrovaného záchranného systému a obyvatel ohroženého území. Nejde pouze o zásah během povodně. Protipovodňová ochrana zahrnuje dlouhodobou prevenci, přípravu povodňových plánů, sledování hydrometeorologické situace, varování obyvatelstva, řízení opatření během povodně, záchranné práce i následné vyhodnocení události. Základním právním předpisem je zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, zejména jeho hlava IX. Na něj navazují zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon, a prováděcí předpisy.

Komu je publikace určena

Publikace je určena především pracovníkům veřejné správy, členům povodňových komisí obcí, obcí s rozšířenou působností a krajů a pracovníkům krizového řízení. Slouží také správcům povodí a vodních toků, vlastníkům a provozovatelům vodních děl, vodohospodářských zařízení a staveb v záplavových územích i příslušníkům a spolupracovníkům složek integrovaného záchranného systému. Využít ji mohou rovněž projektanti, územní plánovači, studenti vodohospodářských a bezpečnostních oborů a občané, kteří se chtějí seznámit s organizací ochrany před povodněmi, vlastními povinnostmi a možnostmi zapojení do prevence a zvládání povodňových situací.

Řízení ochrany před povodněmi

Řízení ochrany před povodněmi zabezpečují povodňové orgány. Jejich úkolem je:

- příprava na povodňové situace;
- řízení, organizace a kontrola opatření během povodně;
- koordinace ostatních účastníků ochrany;
- zajištění činností bezprostředně po povodni;
- vedení povodňové knihy a dokumentace;
- vyhodnocení průběhu povodně a účinnosti přijatých opatření.

Povodňové orgány se řídí povodňovými plány. Působí stupňovitě od obce přes obec s rozšířenou působností a kraj až po ústřední úroveň. Vyšší povodňový orgán může řízení převzít, jestliže nižší stupeň vlastními silami nestačí. Nižší povodňové orgány však ani poté nepřestávají pracovat; plní úkoly ve svém území v koordinaci s orgánem, který řízení převzal.

Povodňové orgány

Povodňové orgány se liší podle toho, zda jde o období přípravy, nebo o vlastní povodeň.

Územní úroveň	Mimo dobu povodně	Po dobu povodně	Předseda komise
Obec	orgány obce	povodňová komise obce	starosta
Správní obvod ORP	obecní úřad obce s rozšířenou působností	povodňová komise ORP	starosta ORP
Kraj	krajský úřad	povodňová komise kraje	hejtman
Česká republika	Ministerstvo životního prostředí	Ústřední povodňová komise	ministr životního prostředí; místopředsedou je ministr vnitra

Povodňový orgán obce

Obec představuje základní výkonnou úroveň protipovodňové ochrany. Zná místní terén, ohrožené objekty, průchod povodňových vod, možnosti evakuace i dostupné síly a prostředky.

Obecní rada může tam, kde hrozí povodně, zřídit povodňovou komisi. Pokud ji nezřídí, její činnost zajišťuje obecní rada. Předsedou povodňové komise je starosta.

Povodňový orgán obce zejména:

- zpracovává povodňový plán obce;
- provádí povodňové prohlídky;
- organizuje hláskou a hlídkovou službu;
- varuje obyvatelstvo;
- informuje sousední obce a povodňový orgán ORP;
- vyhláší a odvolává druhý a třetí stupeň povodňové aktivity;
- organizuje místní zabezpečovací opatření;
- zajišťuje pracovní síly a věcné prostředky;
- organizuje evakuaci a návrat obyvatel;
- zabezpečuje nouzové ubytování, stravování a náhradní zásobování;
- vede povodňovou knihu;
- zpracovává zprávu o povodni.

Obec musí mít předem určeno, kdo přijímá výstrahy, jak bude svolána povodňová komise, kdo varuje jednotlivé části obce, kde jsou evakuační místa a jaké mechanismy, vozidla, čerpadla, pytle, mobilní hrazení a další prostředky lze použít. Úkoly obce podrobně vymezuje § 78 vodního zákona.

Povodňový orgán obce s rozšířenou působností

Povodňový orgán ORP koordinuje činnost obcí ve svém správním obvodu. Jeho význam roste, pokud povodeň zasáhne více obcí nebo pokud místní síly nestačí.

Povodňová komise ORP zejména:

- zpracovává povodňový plán správního obvodu;
- kontroluje soulad obecních povodňových plánů;
- organizuje školení a výcvik obecních povodňových orgánů;
- řídí hláskou povodňovou službu ve správním obvodu;
- předává informace obcím, sousedním ORP, správci povodí, ČHMÚ a HZS ČR;
- koordinuje opatření jednotlivých obcí;
- vyhláší stupně povodňové aktivity pro celý správní obvod nebo jeho část;
- organizuje zabezpečovací a záchranné práce, pokud přesahují možnosti obcí;
- soustřeďuje zprávy o povodni a zpracovává souhrnné vyhodnocení.

Obecní povodňový orgán je povodňovému orgánu ORP podřízen.

Povodňový orgán kraje

Hejtman zřizuje povodňovou komisi kraje a je jejím předsedou. Členy jsou zpravidla pracovníci krajského úřadu, zástupci příslušných státních podniků Povodí, HZS kraje, Policie ČR, zdravotnické záchranné služby a dalších odborných nebo výkonných organizací.

Krajská povodňová komise:

- koordinuje opatření v několika správních obvodech ORP;
- zpracovává povodňový plán kraje;
- kontroluje připravenost nižších povodňových orgánů;
- organizuje výměnu informací na úrovni kraje;
- vyhláší a odvolává stupně povodňové aktivity v krajské působnosti;
- koordinuje manipulace na vodních dílech;
- může nařídit mimořádné manipulace nad rámec schváleného manipulačního řádu;
- koordinuje zabezpečovací práce ovlivňující odtokové poměry;
- využívá operační a informační středisko HZS kraje pro spojení se složkami IZS a místy záchranných prací;
- zpracovává souhrnnou zprávu o povodni a povodňových škodách.

Krajský povodňový orgán je podřízen ústřednímu povodňovému orgánu.

Ústřední povodňový orgán

Mimo dobu povodně je ústředním povodňovým orgánem Ministerstvo životního prostředí. To metodicky řídí ochranu před povodněmi, připravuje Povodňový plán České republiky, organizuje systém předpovědní a hlášené služby a připravuje podklady pro případnou aktivaci Ústřední povodňové komise.

Ústřední povodňovou komisi zřizuje vláda. Jejím předsedou je ministr životního prostředí a místopředsedou ministr vnitra. Komise přebírá koordinaci zejména tehdy, když povodeň zasáhne rozsáhlé území a krajské povodňové komise ji nemohou zvládnout vlastními silami. Může koordinovat kraje a nařizovat mimořádné manipulace na vodních dílech s nadregionálním dosahem.

Řízení povodňových záchranných prací na ústřední úrovni přísluší Ministerstvu vnitra.

Předpovědní povodňová služba

Český hydrometeorologický ústav zabezpečuje předpovědní povodňovou službu ve spolupráci se správci povodí. Sleduje a vyhodnocuje zejména:

- očekávané a spadlé srážky;
- vodní stavy a průtoky;
- zásoby vody ve sněhu;
- nasycení povodí;
- vývoj meteorologické situace;
- nebezpečí přívalových povodní;
- hydrologické předpovědi ve vybraných profilech.

ČHMÚ vydává výstražné informace a zveřejňuje aktuální měření a hydrologické předpovědi v systému Hlášené a předpovědní povodňové služby. Portál [HPPS](#) soustřeďuje aktuální měření na povrchových vodách, hydrologické předpovědi, dosažené stupně povodňové aktivity a odkazy na výstrahy. Obsahuje také části věnované srážkám, sněhu, podzemním vodám, vodnosti toků a přívalovým povodním.

Výstraha ČHMÚ je odbornou informací o očekávaném nebezpečí; sama o sobě nenahrazuje rozhodnutí příslušného povodňového orgánu o vyhlášení druhého nebo třetího stupně povodňové aktivity.

Hlášená a hlídková služba

Hlásnou povodňovou službu organizují obce a ORP. Jejím úkolem je předávat informace:

- povodňovým orgánům;
- obyvatelům ohroženého území;
- obcím ležícím níže po toku;

- správcům vodních toků a povodí;
- ČHMÚ;
- Hasičskému záchrannému sboru.

Obec podle potřeby zřizuje hlídkovou službu. Ta sleduje místa, která nemusí být dostatečně zachycena automatickými měřicími systémy: malé vodní toky, propustky, mosty, ledové zácpy, ucpané profily, sesuvy, místní rozlivy nebo svahový odtok při přívalových srážkách.

Správci povodí, vodních toků a vodních děl

Státní podniky Povodí sledují situaci v jednotlivých povodích, provozují vodohospodářské dispečinky, spolupracují s ČHMÚ, poskytují odborné informace povodňovým orgánům a koordinují provoz významných vodních děl.

Správci vodních toků:

- sledují stav koryt a vodních staveb;
- provádějí povodňové prohlídky;
- odstraňují nebo omezují překážky průtoku;
- zajišťují nejnutnější zabezpečovací práce na tocích;
- sledují ledové jevy a hromadění plovoucích předmětů;
- navrhuji vyhlášení nebo odvolání stupňů povodňové aktivity.

Vlastníci vodních děl odpovídají za jejich bezpečný provoz, provádějí manipulace podle schválených manipulačních řádů, sledují technický stav díla a oznamují nebezpečí vzniku zvláštní povodně. Správci povodí přitom nejsou povodňovými orgány; poskytují jim odbornou, technickou a informační podporu.

Integrovaný záchranný systém

Povodňové orgány řídí ochranu před povodněmi, zatímco složky IZS provádějí a koordinují především záchranné a likvidační práce. Oba systémy proto musí pracovat současně a ve vzájemné součinnosti.

Základními složkami IZS jsou:

- Hasičský záchranný sbor ČR;
- jednotky požární ochrany;
- Policie ČR;
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby.

Mezi ostatní složky mohou patřit:

- Armáda ČR,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- technické a pohotovostní služby,
- vodní záchranná služba,
- Český červený kříž,
- neziskové organizace a další předem určené subjekty.

HZS ČR zpravidla zajišťuje operační koordinaci zásahů, záchranu osob, nouzové čerpání, evakuaci, stavbu provizorních hrází, nouzové zásobování a ochranu obyvatelstva. Policie zabezpečuje uzávěry, dopravu, ochranu evakuovaného území a veřejný pořádek. Zdravotnická záchranná služba poskytuje přednemocniční neodkladnou péči. Při společném zásahu se složky řídí pokyny velitele zásahu.

Povodňové a krizové řízení

Povodeň nemusí automaticky znamenat vyhlášení krizového stavu. Většina povodní je řešena podle vodního zákona prostřednictvím povodňových orgánů a podle zákona o IZS prostřednictvím záchranných složek.

Jestliže rozsah ohrožení nelze zvládnout běžnou činností správních úřadů, povodňových orgánů a složek IZS, může hejtman vyhlásit stav nebezpečí nebo vláda nouzový stav. Po vyhlášení krizového stavu zasedají příslušný krizový štáb a povodňová komise společně. Podle aktuálního znění vodního zákona

nejsou pravomoci povodňových orgánů samotným vyhlášením krizového stavu dotčeny. Je proto nutné jasně rozdělit úkoly a zamezit dvojímu vydávání pokynů.

Stupně povodňové aktivity

Povodňová situace se vyjadřuje třemi stupni povodňové aktivity:

1. *První stupeň – stav bdělosti.* Nastává při nebezpečí přirozené povodně. Nevyhlašuje se; vzniká dosažením stanovených podmínek. Zahajuje se zvýšené sledování situace.
2. *Druhý stupeň – stav pohotovosti.* Vyhlašuje se, když nebezpečí přerůstá v povodeň, dosud však zpravidla nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto. Aktivují se povodňové orgány a připravují síly a prostředky.
3. *Třetí stupeň – stav ohrožení.* Vyhlašuje se při bezprostředním nebezpečí velkých škod, ohrožení životů a majetku nebo při dosažení kritických hodnot na vodním díle. Provádějí se zabezpečovací a záchranné práce a podle potřeby evakuace.

Druhý a třetí stupeň vyhlašuje a odvolává příslušný povodňový orgán. Vyhlášením druhého nebo třetího stupně začínají jeho mimořádné operativní pravomoci.

Povodňové plány a POVIS

Povodňový plán je základním řídicím dokumentem. Obsahuje:

- věcnou část s charakteristikou ohrožení a směrodatnými limity;
- organizační část se složením komisí, kontakty a úkoly;
- grafickou část se záplavovými územími, hláskými profily, evakuačními trasami a místy soustředění.

Povodňové plány se zpracovávají pro obce, správní obvody ORP, kraje a celou Českou republiku. Vlastní povodňové plány musí mít také vybrané stavby ohrožené povodní nebo stavby, které mohou její průběh zhoršit. Územní povodňové plány se každoročně prověřují, zpravidla před jarním táním.

Povodňový informační systém [POVIS](#) vytváří společné informační prostředí pro povodňové plány, povodňové komise, kontakty, hláskné profily, záplavová území a další údaje. Digitální povodňové plány zrychlují výměnu informací, ale jejich použitelnost závisí na pravidelné aktualizaci osob, telefonních čísel, technických prostředků a místních údajů.

Systém integrované výstražné služby (SIVS)

Systém integrované výstražné služby [SIVS](#) je výstražná služba Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) na území ČR v oblasti operativní meteorologie a hydrologie. Výstrahy SIVS se vyhlašují na nebezpečné hydrometeorologické jevy, které ohrožují nebo mohou ohrozit životní prostředí nebo zdraví obyvatelstva, anebo způsobit škody na majetku nebo životním prostředí. Na základě vyhodnocení pravděpodobnosti výskytu a intenzity dopadů, kterou takové jevy mohou způsobit, je každé výstraze pro zasažené území přiřazen jeden z následujících stupňů:

- Nízký stupeň (žlutý)
- Vysoký stupeň (oranžový)
- Extrémní stupeň (červený)

Systém integrované výstražné služby je od 1. 7. 2026 zaměřený na konkrétní následky, které nebezpečné jevy mohou způsobit. Výstrahy jsou vydávány nejen podle očekávaného splnění stanovených kritérií (maximální nebo minimální teploty, nárazy větru, úhrny srážek apod.), ale přihlíží se také k faktorům a doprovodným jevům, které výrazně ovlivní dopady nebezpečných jevů (např. nasycenost půdy, načasování námrazových a sněhových jevů do doby dopravní špičky apod.). Výstrahy zaměřené na dopady by měly umožnit krizovému řízení efektivněji rozhodnout o preventivních opatřeních ke zmírnění škod.

Praktický tok řízení při povodni

Organizaci lze shrnout do této posloupnosti:

1. ČHMÚ a správci povodí zjistí nebo předpoví nebezpečný vývoj.
2. Výstraha a odborné informace jsou předány povodňovým orgánům a HZS.
3. Obec aktivuje hláskou a hlídkovou službu a podle situace svolá povodňovou komisi.

4. Příslušný povodňový orgán vyhlásí druhý nebo třetí stupeň povodňové aktivity.
5. Obec varuje obyvatelstvo a zahájí opatření podle povodňového plánu.
6. ORP koordinuje postižené obce a zajišťuje další síly a prostředky.
7. HZS prostřednictvím operačního střediska koordinuje nasazení složek IZS a záchranné práce.
8. Krajská komise přebírá koordinaci při překročení možností ORP.
9. Při rozsáhlé povodni může řízení převzít Ústřední povodňová komise.
10. Po opadnutí vody následuje dokumentace, vyhodnocení škod, obnova území a aktualizace povodňových plánů.

Základní podmínkou funkčního systému není jen správné institucionální uspořádání, ale především aktuální povodňový plán, nepřetržitá dosažitelnost odpovědných osob, spolehlivé spojení, pravidelný výcvik a předem procvičená součinnost povodňových orgánů, vodohospodářů a složek IZS.

Povodňový informační systém POVIS

Povodňový informační systém České republiky [POVIS](#) poskytuje společné informační zázemí pro přípravu a řízení ochrany před povodněmi. Propojuje povodňové plány, mapy, kontakty a další podklady, které potřebují obce, ORP, kraje a ústřední orgány. Veřejnosti zpřístupňuje informace o povodňovém ohrožení a ochraně.

V systému a navazujících digitálních plánech se lze setkat zejména s těmito okruhy:

Okruh	Co obsahuje	K čemu slouží
Povodňové plány	Textové části, organizace činnosti, postupy a přílohy	Příprava a řízení povodňové ochrany
Kontakty a odpovědnosti	Povodňové komise, další zapojené subjekty a spojení	Předávání informací a koordinace
Hlásné profily a stanice	Poloha a popis sledovaných míst	Zjištění, kde se sleduje povodňová situace
Ohrožená místa a objekty	Území, stavby a místa vyžadující pozornost	Příprava opatření v konkrétní lokalitě
Mapové vrstvy	Prostorové zobrazení údajů povodňového plánu	Orientace a souběžné posouzení více jevů

Rozsah jednotlivých zveřejněných plánů není vždy stejný. Ve veřejných digitálních povodňových plánech lze například nalézt hlásné profily, srážkoměrné stanice, místa omezující odtokové poměry a evakuační střediska.

Hlavní přínos spočívá ve sdílení údajů mezi jednotlivými úrovněmi veřejné správy. Obec může využívat informace o situaci a odpovědných subjektech také za hranicemi svého území, což je při postupu povodně zásadní.

Podle obsahu konkrétního plánu a naplnění databází lze využívat zejména tyto informace:

Okruh údajů	Praktické využití
Povodňové komise a organizace	Vyrozumění, spojení a vyžádání součinnosti
Hlásné profily a srážkoměrné stanice	Výběr míst sledování a vazba na hydrologické informace
Vodní díla a protipovodňová opatření	Příprava ochranných postupů a odborné spolupráce
Ohrožené objekty a kritická místa	Určení priorit ochrany a místních kontrol
Evakuační místa a dopravní vazby	Příprava přesunu obyvatel a náhradních tras
Mapové a dokumentační podklady	Orientace v území a příprava rozhodnutí

POVIS obsahuje centrálně udržované údaje, například vybrané hlásné profily, a uživatelské údaje spravované vydavatelem povodňového plánu. Místní znalost je proto nezastupitelná: obec musí ověřovat své kontakty, ohrožené objekty, dostupné prostředky a další údaje ve své působnosti.

Kontakty a spolupráce mezi územími

Povodeň překračuje správní hranice. Pro místní plán proto potřebujeme kontakty na obce výše a níže po toku, správce vodních toků, odborné organizace a subjekty zajišťující pomoc. Při evakuaci nebo objíždkách mohou být důležité i obce mimo stejné povodí.

POVIS umožňuje připojovat příslušné komise a organizace k jednotlivým plánům a vytvářet z nich kontaktní přehledy. Evidenční list plánu zároveň zachycuje jeho identifikaci a údaje o projednání a potvrzení souladu.

Mapová podpora

Mapové prostředí pomáhá spojit popis situace s konkrétním místem. Uživatel může podle potřeby zobrazit vrstvy obsažené v daném projektu a soustředit se například na ohrožené objekty, hlásné profily nebo evakuaci. Metodika digitálních plánů tuto práci s uživatelskou mapou výslovně popisuje.

Při praktickém použití je nutné sledovat původ a aktuálnost vrstvy. Mapa plánovaného ohrožení, zakreslení posledního povodně a aktuálního hlášení o zaplavení mají rozdílný význam. Zobrazení cesty na mapě samo nepotvrzuje její současnou průjezdnost.

Vazba na ČHMÚ a operativní řízení

POVIS poskytuje především plánovací a organizační souvislosti: koho kontaktovat, které místo sledovat a jaká opatření připravit. ČHMÚ prostřednictvím [Hlásná a předpovědní povodňová služba](#) poskytuje aktuální měření, hydrologické předpovědi a přístup k výstrahám. Obě informační prostředí se při práci povodňové komise doplňují.

Doporučený pracovní postup komise je následující:

1. Přijmout výstrahu nebo místní hlášení a ověřit jeho čas a zdroj.
2. Vyhledat v plánu dotčená místa, ohrožené objekty a připravené postupy.
3. Ověřit aktuální stav v území a dostupnost potřebných osob a prostředků.
4. Rozhodnout v rámci příslušných pravomocí, předat úkoly a potvrdit jejich splnění.
5. Zaznamenat rozhodnutí, podklady a výsledek.

Dokumentace povodňové události

Digitální *povodňová kniha* slouží pro evidenci událostí a předávání informací nadřízeným orgánům. Její praktické využití závisí na používaném řešení, přístupech a připravenosti obsluhy.

Obec má předem určit, kde vede závaznou časovou evidenci a jak propojí zápisy s fotografiemi, hlášeními a mapami. Při souběžném použití více aplikací je důležité zabránit ztrátě nebo rozporům mezi záznamy.

Aktualizace a provozní připravenost

Po povodni je vhodné promítnout do příslušných údajů nová kritická místa, změněné kontakty, neprůjezdné trasy i zkušenosti s evakuací. Aktualizace databáze, místního digitálního plánu a pracovních vý-tisků musí být vzájemně sladěná. Sdílená databáze přináší užitek pouze tehdy, když jednotliví správci své údaje udržují.

Pro výpadek internetu nebo elektřiny se doporučuje dostupná záložní sada: aktuální kontakty, stručné postupy pro SPA, základní mapy a formuláře pro záznamy. Přístupové údaje a způsob práce se systémem má znát více než jeden člen komise.

Plánovací dokumenty

Protipovodňovou ochranu zajišťuje několik navazujících soustav dokumentů. *Strategické plány* určují dlouhodobá opatření v povodí, *povodňové plány* řídí činnost při konkrétní povodni a *krizová dokumentace* připravuje zvládání rozsáhlých událostí. K nim se připojuje *územní plánování*, které rozhoduje o využití ohrožených ploch.

Dokumenty proto tvoří jedinou řadu nadřazených a podřazených plánů. Část sleduje přirozené hranice povodí, část správní hranice státu, kraje, ORP a obce.

Úroveň	Hlavní dokumenty	Význam pro povodňovou ochranu
Evropská unie	Povodňová směrnice 2007/60/ES; rámcová směrnice o vodách 2000/60/ES	Společná pravidla hodnocení rizik, mapování, plánování a přeshraniční koordinace
Mezinárodní povodí	Mezinárodní plány pro zvládání povodňových rizik a mezinárodní plány povodí	Koordinace států v povodích Labe, Odry a Dunaje
Česká republika – dlouhodobé plánování	Plány pro zvládání povodňových rizik; národní plány povodí	Cíle ochrany, priority a programy opatření
Dílčí povodí	Plány deseti dílčích povodí	Podrobnější návrhy opatření a jejich uskutečnění
Česká republika – operativní řízení	Povodňový plán ČR	Organizace ústředního řízení ochrany před povodněmi
Kraj	Povodňový plán kraje, krizový plán kraje, havarijní plán kraje	Koordinace ORP, záchranných prací, pomoci a krizových opatření
ORP	Povodňový plán správního obvodu ORP; krizový plán ORP	Koordinace obcí a řešení událostí přesahujících jejich možnosti
Obec	Povodňový plán obce; územní plán a související podklady	Místní ochrana, varování, evakuace a usměrnění využití území
Objekt nebo zařízení	Povodňový plán stavby či pozemku, manipulační řád a další provozní dokumentace	Konkrétní ochrana objektu a bezpečný provoz zařízení

Základní členění vychází z vodního zákona, evropské povodňové směrnice a systému krizového a havarijního plánování.

Evropská úroveň

Povodňová směrnice 2007/60/ES stanoví postup složený z předběžného vyhodnocení povodňových rizik, mapování povodňového nebezpečí a rizik a zpracování plánů pro jejich zvládání. Dokumenty se přezkoumávají v šestiletých cyklech.

Směrnice požaduje spolupráci států ve společném povodí a koordinaci s plánováním podle rámcové směrnice o vodách. Důležitou zásadou je posouzení dopadů opatření na území dalších států.

Na úrovni EU tedy existuje společný právní rámec; konkrétní opatření a operativní postupy se zpracovávají pro příslušná povodí a území členských států.

Mezinárodní oblasti povodí

Území ČR náleží do mezinárodních oblastí povodí Labe, Odry a Dunaje. Přeshraniční plánování řeší především společné cíle, výměnu informací a opatření s účinky za státní hranicí.

Příkladem je Mezinárodní plán pro zvládání povodňových rizik v oblasti povodí Labe, koordinovaný Mezinárodní komisí pro ochranu Labe. Obsahuje společnou část A a národní části B. Část A shrnuje mezinárodní souvislosti, národní části rozpracovávají podrobnosti jednotlivých států.

Dlouhodobé plánování v České republice

Pro české části povodí Labe, Odry a Dunaje se zpracovávají *plány pro zvládání povodňových rizik*. Zaměřují se na prevenci škod, ochranu, připravenost a zvládání následků. Určují cíle a opatření, například ochranu ohrožených sídel, zlepšení varování nebo omezení nevhodného využívání ohrožených ploch.

Souběžně existují *národní plány povodí*. Ty řeší širší vodohospodářské souvislosti, včetně stavu vod, jejich užívání a snižování nepříznivých účinků povodní a sucha. Obě skupiny pořizují MŽP a MZe ve spolupráci se správci povodí a kraji; schvaluje je vláda.

Plány dílčích povodí

Deset *plánů dílčích povodí* doplňuje národní úroveň o podrobnější údaje, návrhy opatření a časový plán jejich uskutečnění. Pořizují je správci povodí ve spolupráci s příslušnými úřady; schvalují je kraje podle své působnosti. Pro obec jsou významným podkladem při přípravě konkrétní investice nebo krajinného opatření.

Příslušnost je následující:

Národní povodí	Dílčí povodí
Labe	Horní a střední Labe; Horní Vltava; Berounka; Dolní Vltava; Ohře, Dolní Labe a ostatní přítoky Labe
Odra	Horní Odra; Lužická Nisa a ostatní přítoky Odry
Dunaj	Morava a přítoky Váhu; Dyje; ostatní přítoky Dunaje

Povodňové plány od státu po obec

Operativní soustavu tvoří *Povodňový plán ČR, povodňové plány krajů, správních obvodů ORP a ohrožených obcí*. Určují získávání informací, aktivaci orgánů, hláskou a hlídkovou službu, zabezpečovací práce, evakuaci a náhradní funkce území.

Každý plán obsahuje věcnou, organizační a grafickou část. Věcná a grafická část a jejich změny podléhají potvrzení souladu s vyšším plánem; organizační údaje se upravují průběžně. Územní plány se každoročně prověřují.

Pro praktické použití se těžiště jednotlivých úrovní liší:

- ČR: ústřední koordinace, mezikrajské souvislosti a rozsáhlé povodně.
- Kraj: koordinace ORP, rozdělení pomoci a opatření s širším dosahem.
- ORP: spolupráce obcí, soustřeďování informací a zajištění posil.
- Obec: konkrétní místa sledování, varování obyvatel, ochrana objektů, evakuace a místní prostředky.

Povodňové plány jsou většinou k dispozici na webových stránkách měst, obcí a krajů nebo na portálech [POVIS](#), [DPPR](#) nebo [EDPP](#).

Krizové, havarijní a evakuační plánování

Havarijní plán kraje připravuje zvládání rozsáhlých mimořádných událostí a činnost složek IZS. Krizové plány kraje a ORP stanovují opatření pro krizové situace. Zpracovává je HZS kraje se součinností příslušných orgánů a subjektů.

Běžná obec nemá obecnou povinnost zpracovat vlastní krizový plán podle stejného režimu jako ORP. Přípravuje podklady a místní postupy potřebné pro plnění svých úkolů. HZS tuto odlišnost výslovně uvádí.

Evakuace, nouzové ubytování, zásobování a informování musejí být mezi dokumenty sladěny. Pro území pod vybranými vodními díly se navíc připravuje dokumentace ochrany před zvláštní povodní, využívající údaje o možné průlomové vlně.

Územní plánování a dokumentace objektů

Územní plánování má zajistit, aby nové využití ploch zohledňovalo povodňové ohrožení a prostorové potřeby ochranných opatření. Pro obec je podstatné propojit územní plán, stanovená záplavová území, mapy rizik a zamýšlené vodohospodářské stavby. Požadavky ochrany obyvatelstva se uplatňují také v územním plánování.

Na úrovni jednotlivé stavby nebo provozu se místní úkoly konkretizují v povodňovém plánu vlastníka, pokud je jeho zpracování povinné. U vodních děl navazují manipulační řády a dokumentace bezpečného provozu. Obec potřebuje znát především odpovědné osoby, způsob varování a opatření, která mohou ovlivnit okolí.

Druhy povodní a možnosti jejich prevence

Povodně se liší příčinou vzniku, rychlostí nástupu, dobou trvání i rozsahem zasaženého území. Tomu musí odpovídat prevence: přívalová povodeň vyžaduje jinou přípravu než několikadenní vzestup velké řeky nebo ledová zácpa.

Vodní zákon rozlišuje *přírozené povodně*, způsobené zejména deštěm, táním nebo ledovými jevy, a *zvláštní povodně*, související především s poruchou vodního díla nebo nouzovým řešením kritické situace na něm. Za povodeň považuje také škodlivé zaplavení při nedostatečném odtoku nebo soustředěném odtoku srážkové vody.

Pro praktickou ochranu lze hlavní situace shrnout takto:

Druh povodně nebo zaplavení	Typický průběh	Těžiště prevence
Z dlouhotrvajících dešťů	Rozsáhlé povodí, dlouhé trvání, velký objem vody	Prostor pro rozliv, retenční kapacity, ochrana sídel a předpovědi
Přívalová	Rychlý nástup na malém území	Ochrana odtokových drah, omezení eroze, místní varování
Z tání sněhu	Odtok při oteplení, často současně s deštěm	Sledování sněhových zásob, předpověď a připravenost
Ledová	Vzdutí za ledovou překážkou, někdy i při menším průtoku	Dohled nad kritickými úseky a odborně řízená opatření
Zvláštní	Prudké uvolnění vody z vodního díla	Bezpečnost díla, dohled, varování a včasná evakuace
Místní srážkové a kanalizační zaplavení	Přetížení odvodnění, voda v terénních sníženinách	Retence srážek, bezpečné povrchové trasy a ochrana objektů

Povodně z dlouhotrvajících dešťů

Vznikají při vydatných srážkách zasahujících rozsáhlé území. Postupné nasycení povodí zvyšuje podíl srážek přispívajících k odtoku. Povodeň může mít několik vln a na velkých tocích trvat řadu dnů.

Vhodná prevence kombinuje zachování nezastavěných rozlivových ploch, retenční nádrže a poldry, odborně navrženou ochranu sídel a připravenost obyvatel. U nádrží rozhoduje skutečně dostupný retenční prostor, průběh přítoku a provozní pravidla. Opatření v krajině mají omezenou kapacitu.

Přívalové povodně

Přívalové povodně vyvolávají krátké, velmi intenzivní srážky. Voda rychle přitéká z malých povodí, svahů a údolnic; může unášet zeminu, dřevo a další materiál. Ohrožené mohou být i domy vzdálené od stálého vodního toku.

Indikátor přívalových povodní zobrazuje aktuální srážky a odhad rizika jevů spojených s intenzivními srážkami, zejména lokálního zatopení a přívalové povodně. Využívá odhad srážek z meteorologického radaru upravený srážkoměrnými pozorováními, aktuální nasycení a srážkoodtokový model. ČHMÚ jej provozuje v období konvektivní sezóny. Předstih předpovědi bývá krátký. Riziko vzniku přívalové povodně je nutné ověřovat místním pozorováním.

Návrhy postupů při analýze ochrany intravilánu obcí před přívalovými (bleskovými) povodněmi popisuje metodický materiál Prevence před přívalovými povodněmi. Pro obec je vhodné vymezit dráhy soustředěného odtoku a chránit je před zastavením. Podle místních podmínek se navrhuje zatravněné údolnice, protierozní hospodaření, průlehy, retenční prostory a bezpečné převedení vody kolem zástavby. Mosty a propustky je nutné posuzovat také s ohledem na možnost ucpání. Část vody může odtékat při překročení infiltrační schopnosti povrchu, jiná z již nasycených míst. Návrh proto musí vycházet z půdních, terénních a odtokových poměrů konkrétního povodí.

Povodně z tání sněhu

Nebezpečná je zejména kombinace velkých sněhových zásob, rychlého oteplení a deště. Význam má vodní hodnota sněhu, průběh teplot i stav půdy. Promrzlá nebo nasycená půda může omezovat vsakování a podporovat rychlý odtok. Na důležitost souběhu tání a srážek upozorňuje ČHMÚ.

Prevence spočívá především ve sledování sněhových zásob a předpovědi tání, připravenosti retenčních prostorů podle provozních pravidel a včasném odstranění místních závad. Odtokové cesty nesmějí být zablokované například nevhodně uloženým sněhem.

Ledové povodně

Ledová povodeň vzniká omezením průtočnosti koryta. Nebezpečné mohou být ledové nápěchy během mrazů i zácpy z pohybujících se ker při oblevě. Voda se vzdouvá nad překážkou a po jejím uvolnění se může situace rychle změnit níže po toku.

Ochrana vyžaduje znalost míst opakovaných obtíží, zimní hlídkovou službu a spojení mezi obcemi. Vyhodnocuje se současně hladina, průtok a stav zalednění. Případné mechanické zásahy musí řídit odborně způsobilé subjekty, protože uvolnění zácpy může vyvolat nebezpečný průtokový ráz.

Zvláštní povodně

U poruchy hráze, výpustního zařízení nebo jiného kritického stavu vodního díla může být rozhodující velmi krátký čas. Prevence zahrnuje technickobezpečnostní dohled, údržbu, bezpečný provoz a připravené oznamování nebezpečí. Pro ohrožené území pod dílem jsou důležité podklady o možné povodňové vlně a postupy ochrany a evakuace.

Prakticky je nutné ověřit, zda se varování dostane k ohroženým lidem včas a zda lze evakuaci dokončit před příchodem vody. Mobilní zábrany nemusejí při prudkém průlomu představovat použitelné řešení.

Zaplavení ze srážek, kanalizace a podzemní vody

V zastavěném území může intenzivní déšť překročit kapacitu vpustí a kanalizace. Voda pak teče ulicemi a hromadí se v podjezdech či sníženinách. Zaplavení může souviset také se zpětným vzduťm kanalizace nebo vstoupem podzemní vody.

Podle místních podmínek se doporučuje zadržování a zpomalování srážkového odtoku, vhodné vsakování, propustné povrchy a zachování bezpečných povrchových tras pro vodu přesahující kapacitu kanalizace. U objektů se posuzují nízko položené vstupy, zpětné klapky, hydroizolace a odolnost podzemních

konstrukcí. Vsakování ani čerpání nelze navrhovat bez znalosti hladiny podzemní vody a okolních staveb.

Pro každý ohrožený objekt má povodňový plán určit předpokládaný způsob zaplavení, časový předstih, účinné ochranné opatření a hranici, při níž je nutné upřednostnit odchod osob. Jedna lokalita přitom může být zasažena několika mechanismy současně.

Stránka [Podzemní vody](#) nabízí aktuální údaje z mělkých a hlubokých vrtů a z pramenů. Pro každou skupinu je k dispozici tabulkový přehled. U vrtů se zobrazuje výška hladiny podzemní vody; u pramenů vydatnost.

Plány pro zvládání povodňových rizik

Plány pro zvládání povodňových rizik jsou dlouhodobé dokumenty, které určují cíle a opatření ke snížení nepříznivých následků povodní na obyvatele, životní prostředí, kulturní dědictví a hospodářskou činnost. Propojují hodnocení ohrožení s rozhodováním o prevenci, ochraně a připravenosti.

V České republice se zpracovávají pro české části povodí Labe, Odry a Dunaje.

[Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Labe](#)

[Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Odry](#)

[Plánu pro zvládání povodňových rizik v povodí Dunaje](#)

Pořizují je Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství ve spolupráci se správci povodí a krajskými úřady. Schvaluje je vláda a MŽP je vydává jako opatření obecné povahy. Přezkoumávají a aktualizují se každých šest let.

Jejich postavení vedle dalších dokumentů vystihuje toto srovnání:

Dokument	Hlavní otázka
Plán pro zvládání povodňových rizik	Jaká opatření a priority mají dlouhodobě omezit povodňové riziko?
Povodňový plán obce, ORP nebo kraje	Kdo, kdy a jak postupuje při hrozící nebo probíhající povodni?
Projektová dokumentace	Jak bude konkrétní stavba nebo opatření technicky provedeno?
Krizový plán	Jak se zajistí zvládání krizové situace a potřebná krizová opatření?

Podklady pro zpracování

Plánování vychází ze tří navazujících kroků:

1. Předběžně se vyhodnotí povodňová rizika a vymezí oblasti s významným povodňovým rizikem.
2. Pro vybraná území se zpracují mapy povodňového nebezpečí a rizik.
3. Stanoví se cíle, opatření a jejich priority.

Tento postup vychází z evropské povodňové směrnice 2007/60/ES. Umožňuje soustředit podrobné plánování na území s významnými možnými následky a koordinovat ochranu v rámci celého povodí.

Mapové podklady mají rozdílné úlohy:

- *Mapy nebezpečí* popisují možné zaplavení, hloubku a rychlost proudění při zvolených scénářích.
- *Mapy ohrožení* vyjadřují míru ohrožení odvozenou z intenzity a pravděpodobnosti povodně.
- *Mapy rizik* propojují ohrožení s využitím území a možnými nepříznivými následky.

Obsah a způsob zpracování plánů upravuje vyhláška č. 50/2023 Sb.; pro dokumentaci záplavových území a mapování je významná také vyhláška č. 79/2018 Sb.

Obsah a opatření

Plány zahrnují charakteristiku povodí, výsledky hodnocení rizik, cíle ochrany, přehled navržených opatření, koordinaci a vyhodnocování pokroku. Podrobnosti doplňují mapy, přílohy a dokumentace jednotlivých oblastí.

V praxi spojují několik skupin opatření:

Skupina	Příklady
Předcházení novým rizikům	Vhodné využívání ohrožených ploch, omezení růstu zranitelnosti
Ochrana existující zástavby	Hráze, retenční prostory, ochrana objektů, přírodě blízká opatření
Připravenost	Měření, výstrahy, povodňové plány, výcvik a informování obyvatel
Obnova a poučení	Vyhodnocení povodní a promítnutí zkušeností do dalších postupů

Vztah k plánům dílčích povodí a k obci

Plány pro zvládání povodňových rizik se zaměřují na oblasti s významným povodňovým rizikem. Ochranu dalších území rozpracovávají také plány dílčích povodí. Místní problémy je proto potřebné hledat v obou soustavách dokumentů.

Pro obec je vhodný tento pracovní postup:

1. Vyhledat příslušnou oblast a ověřit mapové podklady.
2. Zjistit navržená opatření, jejich stav a odpovědné subjekty.
3. Porovnat je s místními zkušenostmi a připravovanými investicemi.
4. Promítnout relevantní poznatky do územního a povodňového plánování.
5. Upozornit pořizovatele na chybějící údaje nebo nesoulad s terénem.

Mapy povodňového nebezpečí

Mapy povodňového nebezpečí zobrazují, kam se při zvoleném povodňovém scénáři může rozlít voda, jak hluboké bude zaplavení a jak rychle bude voda proudit. Poskytují tak podklad pro posouzení fyzikálních účinků povodně na konkrétní místo.

V českých podmínkách se běžně zpracovávají pro scénáře odpovídající průtokům Q_5 , Q_{20} , Q_{100} a Q_{500} . značení Q_n vyjadřuje průtok s dobou opakování N let. Například Q_{100} má podle použitého statistického modelu roční pravděpodobnost dosažení nebo překročení přibližně 1 %. Neznačená to, že po jeho výskytu následuje sto let bezpečí.

Každá ze tří základních mapových informací odpovídá na jinou otázku:

- *Rozsah zaplavení*: zasáhne voda posuzovaný pozemek, komunikaci nebo objekt?
- *Hloubka vody*: jak vysoko bude hladina nad místním terénem?
- *Rychlost proudění*: kde lze očekávat výrazné dynamické působení vody a unášení materiálu?

Mapy vznikají hydraulickým modelováním s využitím hydrologických údajů, modelu terénu a zaměření koryta a objektů. Vyhláška č. 79/2018 Sb. vyžaduje také zohlednění příslušných podkladů o vodních dílech, historických povodních a podmínkách proudění.

Pro obec je vhodné číst mapy vždy společně. Malá hloubka při rychlém proudění může představovat závažné nebezpečí; hluboká pomalu proudící voda zase způsobuje jiné zatížení staveb a omezuje možnost úniku. Samotná hranice rozlivu proto k posouzení místa nestačí.

Při praktickém použití se doporučuje postupovat takto:

1. Vyhledat místo a ověřit správný tok, úsek a povodňový scénář.
2. Přečíst legendu, jednotky, datum a verzi mapy.
3. Porovnat rozsah, hloubku a rychlost vody.
4. Provéřit také přístupové cesty a okolní infrastrukturu.
5. Přečíst technickou zprávu, zejména předpoklady o hrázích, mostech a dalších objektech.

Pro územní rozhodování je zároveň třeba dohledat *úředně stanovené záplavové území a jeho aktivní zónu*. Mapy nebezpečí jsou významným podkladem, ale právní omezení je nutné ověřovat podle příslušného opatření obecné povahy a zákona.

Mapa zachycuje výsledek konkrétního modelového scénáře. Při hodnocení jejích omezení je proto potřebné zjistit, zda zahrnuje například ucpání mostu, poruchu hráze nebo změny terénu od doby zpracování. Říční mapa také nemusí popisovat samostatné zaplavení ze svahového odtoku, kanalizace nebo podzemní vody. Nepřítomnost barevného rozlivu se proto nemá vykládat jako potvrzení úplné bezpečnosti.

Mapy povodňového ohrožení

Mapy povodňového ohrožení rozdělují zaplavované území podle závažnosti působení povodně. Vycházejí z hloubky a rychlosti vody a z pravděpodobnosti výskytu jednotlivých povodňových scénářů. Umožňují posoudit, které části území vyžadují největší pozornost při ochraně stávající zástavby a plánování jejího rozvoje.

Z map nebezpečí pro scénáře Q_5 , Q_{20} , Q_{100} a Q_{500} se nejprve stanoví intenzita povodně a následně míra ohrožení. Pro každé místo se do výsledné mapy převezme nejvyšší ohrožení z posuzovaných scénářů. Výsledkem je jedna souhrnná mapa se čtyřmi kategoriemi. Postup upravuje příloha č. 1 vyhlášky č. 79/2018 Sb.

Kategorie	Obvyklé zobrazení	Význam pro využití území
Vysoké	Červená	Metodika doporučuje nepovolovat novou ani nerozšiřovat stávající zástavbu s pobytem lidí nebo zvířat; u existující zástavby řešit snížení rizika.
Střední	Modrá	Využití vyžaduje podrobné posouzení a omezení; nevhodné jsou zejména citlivé objekty.
Nízké	Žlutá	Nadále je potřebné posoudit konkrétní využití a opatření proti škodám, zvláště u citlivých objektů.
Zbytkové	Žlutobílá šrafura	Zachycuje ohrožení scénáři s velmi malou pravděpodobností; musí se zvažovat možné závažné následky.

Ohrožení nelze určit pouze podle četnosti zaplavení. Místo zaplavované poměrně často může dosáhnout významné kategorie i při menší intenzitě. Jiné místo může být ohroženo hlubokou nebo rychle proudící vodou při vzácnější události. Stejná barva proto nemusí znamenat stejnou hloubku ani stejnou rychlost vody.

Pro podrobné posouzení objektu je nutné vrátit se k původním mapám nebezpečí a zjistit, který scénář výslednou kategorii určil. Metodika tak propojuje pravděpodobnost a fyzikální intenzitu povodně.

Rozdíl mezi třemi mapovými výstupy je následující:

Mapa	Otázka, na kterou odpovídá
Povodňového nebezpečí	Kam voda dosáhne, jak bude hluboká a rychlá při určitém scénáři?
Povodňového ohrožení	Jak závažné je ohrožení místa při společném posouzení scénářů?
Povodňových rizik	Kde se ohrožení střetává se zranitelným využitím území?

Mapa ohrožení tedy ještě sama nevyjadřuje výši škody. Ta závisí také na tom, zda se v místě nachází například louka, obytný dům, nemocnice nebo technologické zařízení.

Pro obec jsou mapy podkladem k výběru míst, kde prověřit ochranu obyvatel, dostupnost únikových cest a vhodnost umístění důležitých služeb. Prakticky se doporučuje:

- porovnat ohrožení budovy i jejích přístupových cest;
- přednostně posoudit školy, zdravotnická a sociální zařízení a důležitou infrastrukturu;

- ověřit, zda plánované evakuační středisko zůstane dostupné;
- propojit mapové zjištění s místním povodňovým plánem a investiční přípravou.

Mapa ohrožení a aktivní zóna záplavového území nejsou totožné. Mapa je jedním z podkladů pro návrh aktivní zóny; její vymezení podléhá dalším pravidlům. Právní omezení konkrétního pozemku se ověřují podle vodního zákona, příslušného opatření obecné povahy a územně plánovací dokumentace.

Při použití mapy je potřebné ověřit datum, rozsah modelovaného území a předpoklady o ochranných stavbách. Plocha bez vyznačené kategorie může ležet mimo rozsah zpracování; neznamená automaticky nulové ohrožení všemi druhy zaplavení.

Mapy povodňových rizik

Mapy povodňových rizik ukazují, kde se povodňové ohrožení střetává se zranitelným využitím území. Pomáhají určit, které obytné, výrobní nebo veřejné plochy potřebují podrobnější posouzení a opatření ke snížení rizika.

V české metodice vznikají překrytím mapy povodňového ohrožení s údaji o využití území. Pro jednotlivé druhy využití se stanovuje přijatelné ohrožení. Plochy, kde je tato mez překročena, jsou označeny jako *plochy v riziku*. Metodiku tvorby map obsahuje [Metodika tvorby map povodňového nebezpečí a povodňových rizik – VÚV TGM, 2023 \(PDF\)](#).

Rozdíl mezi třemi navazujícími mapami lze vyjádřit takto:

Mapa	Základní informace
Povodňového nebezpečí	Rozsah zaplavení, hloubka a rychlost vody při zvoleném scénáři
Povodňového ohrožení	Souhrnná míra ohrožení odvozená z intenzity a pravděpodobnosti povodně
Povodňových rizik	Střet tohoto ohrožení s využitím a zranitelností území

Stejně zaplavená louka a obytná čtvrť mají rozdílné možné následky. U bydlení jde o bezpečnost lidí, obyvatelnost domů a náklady na obnovu. U výroby navíc o technologie, zásoby a přerušení provozu. Zranitelnost proto nelze vyjádřit samotnou hloubkou vody.

Metodika sleduje různé kategorie využití, například bydlení, občanskou vybavenost, dopravu, technickou infrastrukturu, výrobu, zemědělství a rekreaci. Zvláště vyznačuje *citlivé objekty*, mimo jiné zdravotnická a sociální zařízení, školy, důležité provozy a zdroje znečištění. Citlivé objekty se evidují v celém posuzovaném rozlivu Q_{500} , nejen uvnitř ploch označených jako rizikové.

Pro obec je mapa vhodným podkladem k těmto činnostem:

- výběru lokalit pro podrobné posouzení ochrany;
- prověření vhodnosti plánované výstavby;
- přípravě ochrany důležitých služeb a infrastruktury;
- aktualizaci povodňového plánu;
- porovnání variant ochranných opatření;
- informování vlastníků a provozovatelů.

Prakticky se doporučuje posuzovat objekt společně s jeho vazbami. Škola může zůstat mimo zaplavení, ale ztratit přístupovou cestu. Čerpací stanice může být chráněna před vodou, ale vyřazena výpadkem elektřiny. Tyto souvislosti vyžadují místní doplnění mapových údajů.

Při čtení konkrétní mapy je vhodné ověřit datum zpracování, legendu, rozsah území a aktuálnost údajů o jeho využití. Následně se riziková plocha porovná s mapami hloubek a rychlostí, technickou zprávou a skutečným stavem v terénu.

Označení plochy jako *nerizikové* v metodickém hodnocení neznamená, že zde nemohou vzniknout škody. Může znamenat, že pro dané využití nebyla překročena stanovená mez přijatelného ohrožení.

Stejně tak mapa sama neurčuje právní přípustnost stavby; tu je nutné ověřit podle platných předpisů a příslušných územních a vodoprávních aktů.

Pro povodňové mapy a související dokumentaci jsou užitečné tyto odkazy:

Web	Co zde hledat
Mapový portál povodňových rizik	Mapy povodňového nebezpečí, ohrožení a rizik; vždy ověřte zvolenou vrstvu a plánovací období.
POVIS – Povodňový informační systém	Povodňové plány, metodiky, plánovací dokumenty a související odkazy.
Digitální povodňový plán ČR	Organizace ochrany před povodněmi a vazby na územní povodňové plány.
ČHMÚ – Hlásná a předpovědní povodňová služba	Aktuální vodní stavy, průtoky a hydrologické předpovědi.
ČHMÚ – výstrahy	Aktuální hydrometeorologické výstrahy.

Povodňová opatření

Povodňová opatření jsou činnosti, kterými se připravujeme na povodeň, omezujeme její následky a zajišťujeme obnovu poškozeného území. Vodní zákon č. 254/2001 Sb. je v § 65 rozděluje na přípravná opatření, opatření při nebezpečí povodně a za povodně a opatření po povodni.

Přípravná opatření

Provádějí se před vznikem povodňového nebezpečí. Jejich účelem je poznat ohrožení, stanovit odpovědnosti a připravit lidi, techniku a materiál. Zahrnují zejména:

- stanovení záplavových území a limitů stupňů povodňové aktivity;
- zpracování a aktualizaci povodňových plánů;
- povodňové prohlídky;
- přípravu předpovědní a hlásné služby;
- organizační a technickou přípravu, vytváření materiálových rezerv a školení účastníků ochrany před povodněmi.

V praktické přípravě obce je třeba ověřovat dostupnost členů povodňové komise, funkčnost varování, připravenost evakuačních míst a dostupnost čerpadel, pytlů, písku a mobilních zábran. Vlastníci ohrožených nemovitostí připravují ochranu objektů a odstranění nebo zajištění předmětů, které by voda mohla odplavit.

Opatření při nebezpečí povodně a za povodně

Zahrnují sledování a předpovídání vývoje situace, předávání hlášení, varování obyvatelstva, hlídkovou službu, vyklizení záplavových území, řízené ovlivňování odtokových poměrů, zabezpečovací a záchranné práce a zajištění náhradních služeb.

Z praktického hlediska je důležité rozlišovat dvě skupiny zásahů:

Druh prací	Hlavní účel	Příklady
Povodňové zabezpečovací práce	Zmírnit průběh povodně a zabránit poškození ochranných zařízení a dalších objektů.	Stavba dočasných zábran, zabezpečení hrází, odstraňování překážek omezujících průtok.
Povodňové záchranné práce	Zachránit osoby a majetek v bezprostředně ohroženém nebo zaplaveném území.	Evakuace, záchrana osob, péče o evakované a přemístění ohroženého majetku.

Zabezpečovací práce zajišťují zejména správci vodních toků a vlastníci dotčených objektů. Záchranné práce zajišťují povodňové orgány ve spolupráci se složkami integrovaného záchranného systému.

Opatření po povodni

Po opadnutí vody následuje dokumentace průběhu povodně, evidence a vyhodnocení škod a obnova území. Součástí vyhodnocení má být také posouzení účinnosti zásahů a promítnutí získaných zkušeností do povodňového plánu.

Rozdíl mezi povodňovými opatřeními a dlouhodobou ochranou

V běžné řeči se mezi protipovodňová opatření řadí také výstavba hrází, retenčních nádrží nebo poldrů. Podle § 65 odst. 5 však výstavba, údržba a opravy ochranných staveb ani investice vyvolané povodněmi nejsou povodňovými opatřeními v tomto užším zákonném smyslu.

Přípravné a zabezpečovací práce

Přípravné a zabezpečovací práce vytvářejí podmínky pro zvládnutí povodně a omezují její následky. Příprava zajišťuje, aby odpovědné osoby znaly své úkoly a měly dostupné prostředky. Zabezpečovací práce jsou konkrétní technické zásahy prováděné při nebezpečí povodně a během ní.

Vodní zákon používá pro širší soubor přípravy označení *přípravná opatření*. Zahrnuje mezi ně povodňové plány, prohlídky, přípravu služeb, organizační a technickou přípravu, hmotné rezervy a výcvik účastníků. Samostatně rozlišuje výstavbu, údržbu a opravy trvalých ochranných staveb.

Povodňová opatření a jejich typy

Přípravná opatření jsou

- stanovení záplavových území,
- vymezení směrodatných limitů stupňů povodňové aktivity,
- povodňové plány,
- povodňové prohlídky,
- příprava předpovědní a hlásné povodňové služby,
- organizační a technická příprava,
- vytváření hmotných povodňových rezerv,
- příprava účastníků povodňové ochrany.

Opatření při nebezpečí povodně a za povodně jsou

- činnost předpovědní povodňové služby,
- činnost hlásné povodňové služby,
- varování při nebezpečí povodně,
- zřízení a činnost hlídkové služby,
- vyklizení záplavových území,
- řízené ovlivňování odtokových poměrů,
- povodňové zabezpečovací práce,
- povodňové záchranné práce,
- zabezpečení náhradních funkcí a služeb v území zasaženém povodní.

Opatření po povodni jsou

- evidenční a dokumentační práce,
- vyhodnocení povodňové situace včetně vzniklých povodňových škod,
- odstranění povodňových škod a obnova území po povodni.

Povodňovými opatřeními nejsou výstavba, údržba a opravy staveb a ostatních zařízení sloužících k ochraně před povodněmi, jakož i investice vyvolané povodně

Organizační příprava

Obec, správce toku i provozovatel ohroženého objektu potřebují předem určit, co budou chránit, při jakém podnětu začnou jednat a kdo jednotlivé úkoly provede. Praktická příprava zahrnuje zejména:

- ověřené kontakty, zastupování a způsob svolání pracovníků;
- rozdělení úkolů mezi komisi, technické služby, jednotky požární ochrany a vlastníky;
- způsob sledování situace a předávání hlášení;
- podmínky zahájení montáže zábran a dalších prací;
- dostupnost pracovníků, techniky, dopravy a materiálu;
- přípravu varování, evakuace a náhradního zásobování;
- vedení dokumentace a spojení při výpadku běžných sítí.

U každého opatření je vhodné znát potřebný čas. Nestačí uvést, že obec vlastní mobilní hrazení; musí být ověřeno, jak rychle jej lze vyzvednout, dopravit, sestavit a zkontrolovat.

Prohlídky a technická připravenost

Při prohlídkách se prakticky prověřují zejména mosty, propustky, česle, průtočné profily, ochranné hráze, výusti a přístupy pro techniku. Zjištěné závady mají mít určeného řešitele a termín odstranění.

U mobilního vybavení se doporučuje kontrolovat úplnost dílů, stav těsnění a spojů, funkčnost čerpadel, hadic, osvětlení a náhradních zdrojů energie. Sklad musí zůstat přístupný i při povodni. Důležitá je dostupná obsluha, palivo a náhradní materiál.

Domácnosti a provozovatelé mají včas připravit prostředky k ochraně nízko položených otvorů a zabezpečit odplavitelné předměty. Takovou přípravu doporučuje také HZS.

Povodňové zabezpečovací práce

Podle § 75 vodního zákona jde o technická opatření ke zmírnění povodně a jejich škodlivých následků. Patří k nim odstraňování překážek průtoku, řešení ledových zácp, ochrana břehů a hrází, instalace zábran, ochrana proti zpětnému vzduť, omezení znečištění a stabilizace území.

Na tocích je zajišťují jejich správci, na dotčených objektech vlastníci, případně další subjekty podle plánu nebo příkazu povodňového orgánu. Práce ovlivňující odtok se koordinují se správcem povodí. U vodních děl I. a II. kategorie se projednávají s osobou pověřenou technickobezpečnostním dohledem, pokud nehrozí nebezpečí z prodlení.

Zajištění průchodnosti toků a objektů

Překážky v mostech a propustcích mohou vyvolat vzduť a přesměrování vody do zástavby. Jejich odstraňování však musí vycházet z posouzení přístupu, stability konstrukce a účinku náhlého uvolnění vody.

Prakticky je nutné určit bezpečné pracoviště, vhodnou mechanizaci, dohled nad vývojem situace a podmínky přerušení práce. Rozebírání konstrukcí, zásahy do koryta nebo uvolňování velké zátarasy vyžadují odborné řízení.

Mobilní zábrany a provizorní hráze

Zábrana musí být připravena jako souvislé opatření: s návazností na terén či stavby, vyřešenými přístupy a odvodněním chráněného prostoru. Po montáži potřebuje kontrolu a průběžný dohled.

U pytlových hrází rozhoduje organizace plnění, dopravy a pokládky i vhodné založení a provázání pytlů. HZS pro tuto činnost vydává metodické postupy; nelze spoléhat na nahodilé skládání pytlů podle okamžitého odhadu.

Při plánování je třeba počítat také s vodou přitékající za zábranu ze srážek, průsakem nebo kanalizací. Samotné uzavření povrchového přítoku nemusí chráněný prostor udržet suchý.

Čerpání a ochrana kanalizace

Před nasazením čerpadla se doporučuje ověřit jeho potřebný výkon, výtlačnou výšku, místo vypouštění, napájení a dostupnost obsluhy. Výtok nesmí vracet vodu do chráněného prostoru nebo ohrožovat jiné objekty.

Čerpání zaplavených sklepů musí zohlednit okolní hladinu vody a stav konstrukcí. HZS doporučuje přenechat tuto činnost jednotkám s potřebnými zkušenostmi.

Uzávěry a zpětné klapky kanalizace se používají podle připraveného postupu. Současně je nutné řešit vodu vznikající uvnitř uzavřené soustavy a koordinovat zásah s provozovatelem.

Ochrana hrází, vodních děl a provozů

Pro dohled nad hrází je vhodné předem určit sledované úseky, bezpečné přístupy a způsob hlášení změn. Nové průsaky, vývěry, trhliny nebo deformace vyžadují rychlé odborné posouzení. Konkrétní technické řešení musí odpovídat příčině poruchy.

U průmyslových a zemědělských provozů příprava zahrnuje zabezpečení nádrží, paliv, chemických látek a zařízení proti zaplavení nebo odplavení. Součástí postupu má být bezpečné odstavení provozu a dostupnost odpovědné obsluhy.

Načasování prací a kontrola výsledku

Doporučené rozdělení činností podle vývoje situace je následující:

Období	Hlavní činnost
Mimo povodeň	Plánování, kontroly, odstranění závad, zásoby a výcvik
Při výstraze a bdělosti	Ověření situace, pohotovost osob a techniky, včasná příprava pracovišť
Při pohotovosti	Montáž a provádění plánovaných zabezpečovacích opatření
Při ohrožení	Udržování ochrany, řešení poruch a průběžné posuzování bezpečnosti práce
Po poklesu vody	Kontrola poškození, řízené odstranění provizorií a doplnění prostředků

Konkrétní opatření se zahajuje podle potřebného předstihu a předpovědi. Má-li montáž trvat několik hodin, musí podnět k jejímu zahájení přijít včas. Plán má také stanovit, kdo potvrdí dokončení, kdo bude ochranu kontrolovat a při jakých podmínkách pracovníci místo opustí.

Činnost povodňových orgánů

Stupně povodňové aktivity (SPA) určují míru povodňového nebezpečí a rozsah potřebných opatření. První SPA nastává a zaniká bez vyhlášení; druhý a třetí SPA vyhláší a odvolává příslušný povodňový orgán. Rozhodující jsou podmínky v konkrétním území, předpověď vývoje a povodňový plán, nikoli pouze údaj na nejbližším vodočtu.

Následující přehled představuje praktické rozpracování činností. Přesné úkoly, odpovědné osoby, četnost hlášení a okamžiky zahájení jednotlivých opatření musí stanovit místní povodňový plán.

První SPA – stav bdělosti

Hlavním úkolem je *včas zjistit nebezpečí, ověřit informace a připravit přechod k zásahu.*

Povodňový orgán zejména:

- Sleduje výstrahy ČHMÚ, srážky, vodní stavy, průtoky a zprávy správce povodí.
- Zahajuje činnost hlásné a podle potřeby hlídkové služby. Určí místa pozorování a způsob předávání zpráv.
- Ověřuje místní situaci: průchodnost mostů a propustků, stav hrází, výskyt ledových jevů a možnosti povrchového odtoku do zástavby.
- Prověřuje dosažitelnost členů povodňové komise a dalších odpovědných osob; podle předpovědi komisi předběžně svolá.
- Kontroluje dostupnost techniky, zábran, čerpadel, dopravních prostředků a obsluh.

- Prověřuje funkčnost varovných zařízení a spojení s ORP, HZS a sousedními obcemi.
- Upozorňuje ohrožené provozovatele a obyvatele na očekávaný vývoj a potřebnou přípravu.
- Připravuje ochranu zvláště zranitelných osob a objektů, například škol, sociálních zařízení a zdravotnických provozů.
- Zahajuje dokumentování situace a zaznamenává důležitá hlášení a rozhodnutí.

Hlídková služba nesmí být vysílána do míst, kde by pozorování znamenalo nepřiměřené riziko. Automatická měření doplňuje bezpečným místním pozorováním.

Druhý SPA – stav pohotovosti

Těžiště se přesouvá od sledování k *aktivnímu řízení a provádění ochranných opatření*.

Povodňový orgán zejména:

- Vyhlásí druhý SPA pro vymezené území a předá informaci dotčeným subjektům.
- Aktivuje povodňovou komisi, rozdělí úkoly a podle vývoje zajistí nepřetržitou službu nebo směny.
- Zintenzivní hlášení a hlídkovou službu; stanoví pravidelné situační zprávy.
- Organizuje včasnou instalaci mobilních zábran a další zabezpečovací práce podle povodňového plánu.
- Zajišťuje odstranění odplavitelných předmětů a ochranu nebezpečných látek, pokud to lze provést bezpečně.
- Ve spolupráci s vlastníky a provozovateli připravuje ochranu vodáren, kanalizací, čistíren, energetických zařízení a dalších důležitých provozů.
- Připravuje evakuační místa, dopravu, nouzové ubytování a pomoc osobám se sníženou pohyblivostí.
- Průběžně informuje veřejnost: které území je ohroženo, jak se připravit a kde sledovat další pokyny.
- Koordinuje nasazení prostředků s HZS a správci toků; při očekávaném nedostatku žádá pomoc vyššího povodňového orgánu.

S výstavbou zábran nebo přípravou evakuace nelze automaticky čekat na třetí SPA. Opatření musí začít s předstihem odpovídajícím času potřebnému k jejich dokončení a rychlosti očekávaného vzestupu vody.

Třetí SPA – stav ohrožení

Prioritou je ochrana života a zdraví, záchrana osob a zachování nezbytných funkcí území.

Povodňový orgán zejména:

- Vyhlásí třetí SPA a zajistí bezodkladné předání varování a konkrétních pokynů.
- Ve spolupráci se složkami IZS organizuje potřebnou evakuaci a péči o evakuované.
- Určuje priority ochrany podle ohrožení osob, nikoli pouze podle hodnoty majetku.
- Koordinuje zabezpečovací práce, ochranu hrází a ohrožených objektů; jejich provedení ponechává odborně způsobilým subjektům.
- Prostřednictvím příslušných orgánů a provozovatelů zajišťuje omezení vstupu do nebezpečných míst, uzávěry komunikací a bezpečné odstavení ohrožených zařízení.
- Zabezpečuje náhradní zásobování pitnou vodou, nouzové ubytování, stravování a další základní potřeby.
- Průběžně vyhodnocuje hrozbu protržení hrází, dalšího rozlivu, výpadků infrastruktury nebo znečištění.
- Vyžaduje posily a případně žádá vyšší povodňový orgán o převzetí řízení.
- Dokumentuje rozhodnutí, nasazení prostředků, rozsah zaplavení a vznikající škody.

Povodňová komise koordinuje ochranu území; taktické řízení společného zásahu složek IZS náleží veliteli zásahu. Komise proto musí udržovat spojení s operačním a informačním střediskem HZS a nesmí vytvářet souběžné, rozporné velení zasahujícím jednotkám.

Pokles vody a odvolávání SPA

Pokles hladiny ještě neznamená bezpečný návrat k běžnému provozu. Prakticky je nutné:

- ověřit předpověď a možnost další povodňové vlny;

- ponechat dohled nad hrázemi, podmáčenými objekty a rizikovými svahy;
- návrat obyvatel umožňovat podle bezpečnosti staveb, přístupových cest a technických sítí;
- koordinovat čištění, odpady, hygienická opatření a obnovu zásobování;
- zachovat dokumentaci pro vyhodnocení povodně a aktualizaci plánu.

Druhý a třetí SPA se odvolávají podle skutečného vývoje, nikoli jen mechanicky při poklesu pod čáru na vodočtu. O odvolání musí být informovány určené subjekty a vyšší povodňový orgán. Mimořádné pravomoci povodňových orgánů končí odvoláním těchto stupňů. zakonyprolidi.cz

Rozdělení činností mezi územní úrovně

Úroveň	Praktické těžiště činnosti při SPA
Obec	Místní pozorování, varování obyvatel, ochranná opatření, organizace evakuace a nouzových potřeb.
ORP	Koordinace obcí, soustřeďování informací, zajišťování pomoci a řešení opatření přesahujících jednu obec.
Kraj	Koordinace ORP, rozdělování dostupných prostředků a řešení rozsáhlých či vzájemně se ovlivňujících opatření.
Ústřední úroveň	Nadregionální koordinace při rozsáhlé povodni a nedostatečných možnostech krajů.

Činnost ČHMÚ

Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ) poskytuje odborné informace nezbytné pro včasnou přípravu a řízení ochrany před povodněmi. Jeho základním úkolem je *sledovat hydrometeorologickou situaci, předpovídat nebezpečný vývoj a vydávat výstrahy*. Podle § 73 vodního zákona zabezpečuje předpovědní povodňovou službu ve spolupráci se správci povodí.

ČHMÚ však není povodňovým orgánem: nevyhlašuje druhý ani třetí stupeň povodňové aktivity, nerozhoduje o evakuaci a neřídí záchranné práce. Pro tato rozhodnutí dodává odborné podklady.

Sledování počasí a hydrologické situace

Základem činnosti ČHMÚ je průběžné shromažďování a vyhodnocování měření. [Vodní rozcestník ČHMÚ](#) a [hydrologická aplikace](#) zobrazují polohu pozorovacích objektů a časově proměnné údaje o stavech, průtocích, podzemních vodách a hydrologické situaci.

Stránka [Aktuální vodní stavy a průtoky](#) umožňuje prohlížet stanice na mapě i v tabulkovém přehledu. Území lze vybírat podle povodí nebo kraje. U hlášených profilů kategorií A a B a vybraných profilů kategorie C uvádí aktuální vodní stav, průtok a tam, kde je měřena, teplotu vody. Mapa znázorňuje také úseky, k nimž se vztahují stupně povodňové aktivity.

Pro povodňovou ochranu mají zásadní význam zejména:

- množství, intenzita a prostorové rozložení srážek;
- vodní stavy a průtoky ve vodoměrných stanicích;
- teplota vzduchu a podmínky tání;
- výška a vodní hodnota sněhové pokrývky;
- předchozí srážky a stav nasycení povodí.

Údaje ze srážkoměrů doplňuje meteorologický radar, který umožňuje sledovat pohyb a vývoj srážkových oblastí. Pro zimní a jarní povodně je důležitý odhad zásob vody ve sněhu: samotná výška sněhu totiž neříká, kolik vody může při tání přispět k odtoku.

Meteorologické a hydrologické předpovědi

Meteorologická předpověď určuje očekávané množství a rozložení srážek, vývoj teplot a případné tání sněhu. Hydrologická předpověď následně odhaduje, jak se tyto podmínky projeví na vodních tocích.

Pro vybrané předpovědní profily ČHMÚ stanovuje očekávaný průběh vodního stavu nebo průtoku. Důležité jsou především:

- rychlost a velikost vzestupu;
- možnost překročení limitů SPA;
- předpokládaná velikost a čas kulminace;
- postup povodňové vlny do níže položených úseků;
- očekávaný pokles nebo nebezpečí dalšího vzestupu.

Předpovědi se aktualizují podle nových měření a vývoje počasí. Jejich nejistota bývá větší na malých povodích závislých na přesném umístění srážek. Na dolních úsecích řek lze více využít již pozorovaný postup vody z výše položených stanic. Předpověď proto není neměnný údaj, ale průběžně zpřesňovaný odborný odhad.

Výstražná služba

ČHMÚ vydává výstrahy v rámci Systému integrované výstražné služby [SIVS](#). Pro povodňovou ochranu jsou významné výstrahy na vydatné srážky, nebezpečné bouřky a povodňové jevy.

Výstraha upozorňuje na očekávané nebo již vzniklé nebezpečí, vymezuje dotčené území a dobu platnosti a obsahuje doporučení k omezení následků. Na jejím zpracování spolupracují meteorologové a hydrologové centrálního a regionálních předpovědních pracovišť.

Je třeba rozlišovat tři různé informace:

Informace	Co vyjadřuje
Výstraha ČHMÚ	Odborné upozornění na nebezpečný vývoj.
Dosažení limitu SPA ve stanici	Naměřenou hladinu nebo průtok odpovídající stanovenému limitu.
Vyhlášení druhého nebo třetího SPA	Rozhodnutí příslušného povodňového orgánu pro určité území.

Upozorňování na přívalové povodně

Pro malé vodní toky a svahový odtok je důležitý indikátor přívalových povodní. ČHMÚ v něm kombinuje radarové odhady srážek upravené podle srážkoměrných pozorování, aktuální nasycení a srážkoodtokový model. [Indikátor přívalových povodní](#) zobrazuje aktuální srážky a odhad rizika jevů spojených s intenzivními srážkami, zejména lokálního zatopení a přívalové povodně. Předstih předpovědi bývá krátký. Riziko vzniku přívalové povodně je nutné ověřovat místním pozorováním.

Jde o odbornou podporu rychlého rozhodování, nikoli o záruku přesného určení všech zasažených míst. Radarový odhad se může od skutečných srážek lišit. Aplikace je provozována v konvektivní sezoně. Praktickým důsledkem je, že obec musí sledovat také místní podmínky. Nebezpečný odtok může vzniknout mimo měřené toky a dříve, než se projeví na vzdálené vodoměrné stanici.

Odborná podpora během povodně

Během povodňové situace ČHMÚ průběžně vyhodnocuje nová data, zpřesňuje předpovědi a poskytuje informace o dalším vývoji. Spolupráce se správci povodí umožňuje zohledňovat také provoz vodních děl a jeho vliv na průtoky.

Povodňové orgány potřebují zejména odpovědi na otázky: Kde bude voda dále stoupat? Jak rychle? Kdy lze očekávat kulminaci? Hrozí další srážky nebo druhá vlna? Předpovědní služba tak poskytuje časový předstih pro ochranná opatření.

V návaznosti na jednotlivé SPA lze její praktický význam shrnout takto:

Situace	Význam informací ČHMÚ
Před vznikem nebezpečí	Umožňují připravit osoby, techniku a ochranná opatření.
První SPA	Pomáhají určit, zda se nebezpečí bude zvyšovat a kde zesílit pozorování.

Druhý SPA	Podporují rozhodnutí o včasném dokončení zabezpečovacích opatření.
Třetí SPA	Zpřesňují očekávanou kulminaci, další vzestup a postup vlny.
Pokles vody	Pomáhají posoudit riziko opakovaného vzestupu a pokračování pohotovosti.

Aktuální informace jsou dostupné zejména v aplikaci [Hlásná a předpovědní povodňová služba](#) a na stránce [Riziko přívalové povodně](#).

Přínosem služby ČHMÚ je především získaný čas: měření, předpověď a výstraha umožňují zahájit ochranná opatření dříve, než voda bezprostředně ohrozí obyvatele. Jejich účinek však závisí na tom, zda na ně povodňové orgány a ostatní účastníci včas navážou konkrétní činnosti.

Terénní měření a kontrola údajů

Důležitou součástí práce jsou hydrometrická měření. Vodoměrná stanice zpravidla průběžně měří hladinu; průtok se odvozuje pomocí měrné křivky. Přímá měření průtoku, například akustickým přístrojem ADCP, umožňují tento vztah ověřovat a zpřesňovat.

Za extrémní povodně může být vztah hladiny a průtoku ovlivněn změnami koryta, vzdutím nebo rozlívem. Operativně zveřejňovaný průtok proto může být po odborném zpracování upraven. Terénní měření jsou důležitá jak pro probíhající povodeň, tak pro spolehlivost budoucích předpovědí.

Vyhodnocení po povodni a dlouhodobá prevence

Po významné události ČHMÚ vyhodnocuje její meteorologické a hydrologické příčiny, průběh vodních stavů, kulminační průtoky a úspěšnost předpovědí. Získané poznatky slouží ke zlepšování modelů a výstražné služby.

Dlouhodobá pozorování zároveň umožňují určovat charakteristické povodňové průtoky, včetně průtoků s různou dobou opakování. Ty jsou podkladem pro projektování, hodnocení povodňového nebezpečí a plánování ochrany. ČHMÚ rovněž poskytuje odborné pokyny pro hláskou povodňovou službu.

Činnost správců povodí

Správci povodí zajišťují odborné, informační a technické zázemí pro ochranu před povodněmi v rámci celého povodí. V České republice tuto činnost vykonávají státní podniky Povodí Labe, Povodí Vltavy, Povodí Ohře, Povodí Odry a Povodí Moravy. Současně spravují významné vodní toky a část drobných toků. Rozsah jejich činnosti proto přesahuje správní hranice jednotlivých obcí a krajů.

Je třeba rozlišovat jejich působnost *správce povodí*, povinnosti *správce konkrétního vodního toku* a povinnosti *vlastníka či provozovatele vodního díla*. Jeden podnik může vykonávat všechny tyto role, avšak každá má vlastní rozsah odpovědnosti. Vodní zákon je upravuje zejména v § 82–84.

Příprava před povodní

Správci povodí poskytují odborná stanoviska k povodňovým plánům správních obvodů ORP a spolupracují při přípravě krajských plánů a Povodňového plánu České republiky. Účastní se povodňových prohlídek, upozorňují na nedostatky v záplavových územích a navrhuji potřebná opatření. Podílejí se také na školení a výcviku pracovníků povodňových orgánů.

V roli správce toku připravují pracovníky, techniku a materiál pro zabezpečovací práce. Kontrolují dosažitelnost zaměstnanců a připravenost prostředků podle povodňových plánů. U vlastních vodních děl prověřují stav a provozuschopnost zařízení potřebných k bezpečnému převedení povodně.

Sledování situace a předávání informací

Vodohospodářské dispečinky soustřeďují údaje o hydrologické situaci a provozu nádrží. Praktickým příkladem je nepřetržité sledování toků a přehrad dispečinky státních podniků povodí.

Správci povodí vyhodnocují situaci v celém povodí, předávají informace povodňovým orgánům a spolupracují s ČHMÚ na předpovědní povodňové službě. Navrhují vyhlášení nebo odvolání stupňů povodňové aktivity; rozhodnutí přísluší povodňovému orgánu.

Řízení manipulací na nádržích

Významnou praktickou činností je využití nádrží ke zmírnění povodňové vlny. Dispečink posuzuje přítoky, volný objem nádrží a situaci níže po toku. Na soustavách nádrží je nutné sladit manipulace také s povodňovými vlnami na neovladatelných přítocích.

Manipulace probíhají podle schválených manipulačních řádů. Vlastníci vodních děl při nich dbají pokynů dispečinku příslušného správce povodí. Pro mimořádnou manipulaci přesahující schválený řád se uplatňuje postup se souhlasem příslušného povodňového orgánu podle dosahu jejího vlivu.

Technická opatření během povodně

Na tocích ve své správě podniky sledují nebezpečné jevy, zejména ledové zácpy, hromadění plovoucích předmětů a vývoj hladin. Zajišťují nejnutnější zabezpečovací práce a odbornou pomoc povodňovým komisím. U provozovaných vodních děl udržují bezpečný provoz a spolupracují při oznamování nebezpečí zvláštní povodně.

Praktický význam zabezpečovacích prací spočívá v udržení funkčnosti koryt a ochranných zařízení. Jejich provedení musí respektovat situaci v širším povodí: změna odtoku v jednom místě může ovlivnit území níže po toku.

Dokumentace a vyhodnocení

Správci povodí dokumentují průběh povodně a následně shromažďují zprávy od ORP a správců toků. Zpracovávají souhrnnou zprávu za povodí, kterou předkládají krajským povodňovým orgánům a MŽP. Na základě zkušeností navrhuje technická a organizační zlepšení ochrany.

Obnova po povodni

V roli správce toku provádějí prohlídky poškozených úseků, zjišťují škody a zabezpečují kritická místa proti další povodni. U vlastních vodních děl kontrolují stav zařízení a zajišťují opravy. Obnova přitom zahrnuje také posouzení, zda dosavadní řešení ochrany obstálo a jaká opatření je potřeba změnit.

Činnost správců vodních toků

Správci vodních toků zajišťují sledování a údržbu svěřených toků, přípravu a provádění povodňových zabezpečovacích prací, předávání informací povodňovým orgánům a následné odstraňování povodňových škod. Jejich úkoly při ochraně před povodněmi stanoví zejména § 83 zákona č. 254/2001 Sb., vodního zákona. Rozhodující je vždy příslušnost ke konkrétnímu vodnímu toku nebo jeho úseku.

Významné vodní toky spravují státní podniky Povodí. Správu drobných vodních toků vykonávají rovněž Lesy České republiky a další určené správci. Pro místní povodňový plán je proto nutné zjistit správce každého dotčeného toku a jeho aktuální kontakty.

Před povodní správce sleduje stav koryta, břehů a souvisejících zařízení. Praktická kontrola se zaměřuje například na poškozené opevnění, nestabilní břehy nebo překážky, které by při zvýšeném průtoku mohly způsobit vzdutí či odklonění proudu. Údržba musí zohledňovat také ochranu vodních a na vodu vázaných ekosystémů.

Při nebezpečí povodně a během ní správce zajišťuje pohotovost pracovníků a techniky, terénní sledování a zabezpečovací zásahy. Důležitá je místní znalost: automatická stanice nemusí zachytit vznik překážky, poruchu břehu nebo nebezpečné vzdutí v jiném úseku toku.

Po povodni následuje kontrola poškození, dokumentace, vyhodnocení zásahů a příprava obnovy. Prioritou jsou místa, jejichž porucha může bezprostředně ohrozit okolí nebo zhoršit průběh další povodně.

Konkrétní zákonné úkoly lze shrnout takto:

Oblast činnosti	Úkoly správce vodního toku
Povodňové plánování	Zpracovává odborná stanoviska k povodňovým plánům obcí.
Povodňové prohlídky	Ve spolupráci s povodňovými orgány ORP provádí prohlídky toků a navrhuje příslušným orgánům uložení potřebných opatření vlastníkům staveb a pozemků.
Připravenost	Zajišťuje pracovníky a prostředky pro nejnnutnější zabezpečovací práce; při nebezpečí povodně prověřuje jejich dostupnost a připravenost.
Sledování toku	Pozoruje hladiny, průtoky, zamrzání, tání, chod ledů, ledové zácpy a hromadění plovoucích předmětů.
Hlásná služba	Informuje povodňové orgány ORP, správce povodí, ČHMÚ a HZS ČR.
Odborná pomoc	Poskytuje podporu povodňovým komisím obcí a ORP a navrhuje vyhlášení nebo odvolání stupňů povodňové aktivity.
Zabezpečovací práce	Provádí potřebné práce na toku a další opatření podle povodňových plánů.
Dokumentace	Zaznamenává průběh povodně a provedená opatření.
Vyhodnocení	Po povodni provádí prohlídky ve spolupráci s vodoprávními úřady a orgány ochrany přírody, zjišťuje škody, pořizuje protokol a zpracovává zprávu o povodni.
Obnova	Odstraňuje škody na korytech, zabezpečuje kritická místa a obnovuje průtočný profil.

Správce toku při zásazích spolupracuje s vlastníky mostů, propustků a dalších objektů. Správa toku sama o sobě nezahrnuje vlastnictví všech staveb v jeho korytě.

Činnost vlastníků staveb v korytech vodních toků a v jejich sousedství

Stavby v korytech vodních toků mohou významně ovlivnit průchod povodně. Mosty, lávky, propustky, jezy, výusti nebo křížení potrubí se mohou stát místem zachycování spláví, vzduť hladiny či poškození břehů. Jejich vlastníci proto odpovídají za stav a údržbu svých objektů. Základní povinnosti stanoví zejména § 52 vodního zákona. U staveb, které jsou vodními díly, se uplatňují také zvláštní povodňové povinnosti podle § 84.

Před povodní je potřeba kontrolovat technický stav objektu a jeho okolí. U mostů a lávek jde především o podpěry, základy, mostní otvory a návaznost na břehy; u propustků o průchodnost vtoku, potrubí a výtoku. Praktická příprava má zahrnovat také určení odpovědné osoby, kontaktu pro povodňový orgán a způsobu bezpečného zásahu.

Vlastníci staveb a zařízení v korytech mají povinnost odstraňovat předměty, které se na jejich objektech zachytily nebo na nich ulpěly, a nakládat s nimi podle předpisů o odpadech. Vlastníci staveb, které nejsou vodními díly, musí dbát o jejich statickou bezpečnost a údržbu, aby neohrožovaly plynulý odtok vody, a zabezpečit je proti účinkům vody a odchodu ledu.

Při nebezpečí povodně a během ní je vhodné zaměřit činnost na tyto úkoly:

Oblast	Praktická činnost vlastníka
Sledování objektu	Kontrolovat zachytávání větví a kmenů, vzduť hladiny, podemílání základů a deformace konstrukce.
Předávání informací	Oznámit zjištěné nebezpečí povodňovému orgánu a správci toku; při bezprostředním ohrožení osob také záchranným složkám.
Odstraňování překážek	Zajistit odborně a bezpečně proveditelné odstranění zachycených předmětů ve spolupráci s příslušnými účastníky ochrany před povodněmi.
Bezpečnost provozu	Při podezření na poruchu zajistit posouzení objektu a iniciovat omezení nebo uzavření provozu příslušným postupem.

Součinnost	Poskytnout údaje o konstrukci, přístupových cestách a možnostech nasazení techniky.
Dokumentace	Zaznamenávat závady, změny stavu, provedené zásahy a jejich čas.

Tato tabulka představuje doporučený praktický postup. Konkrétní zásah musí odpovídat druhu stavby, jejímu stavu a povodňovému plánu. Odstraňování splávi za vysokého průtoku vyžaduje odborné posouzení: náhlé uvolnění nahromaděného materiálu může ohrozit pracovníky i objekty níže po toku.

Po povodni by měl vlastník před obnovením běžného provozu zajistit kontrolu konstrukce, základů a okolního terénu. Zvláštní pozornost vyžaduje podemletí podpěr, vyplavení zásypů, porušení opevnění a skryté poškození propustků. Následuje odstranění zachycených předmětů, dokumentace škod a příprava oprav.

Je-li stavba vodním dílem, například jezem nebo přehradou, její vlastník navíc zajišťuje připravenost obsluhy a prostředků, sleduje bezpečnost díla, provádí manipulace podle schváleného manipulačního řádu, zabezpečovací práce a dokumentaci. Po povodni kontroluje dílo, vyhodnocuje škody a zajišťuje jeho zabezpečení pro případ další povodně. Tyto povinnosti upravuje § 84 vodního zákona.

Technickobezpečnostní dohled nad vodními díly

Technickobezpečnostní dohled TBD slouží k průběžnému posuzování bezpečnosti a stability vodního díla a k včasnému odhalování příčin poruch. Zahrnuje prohlídky, pozorování, měření deformací a průsaků i vyhodnocování výsledků vůči stanoveným mezním a kritickým hodnotám. Protipovodňový význam spočívá především v předcházení poruchám hrází a dalších vzdouvacích staveb, které by mohly vyvolat zvláštní povodeň.

Právní rámec tvoří zejména § 61 a § 62 vodního zákona a vyhláška č. 471/2001 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly, v platném znění. Vodní díla se pro účely TBD zařazují do čtyř kategorií podle možných následků jejich poruchy, zejména ohrožení životů, majetku a veřejných zájmů. I. kategorie představuje nejvyšší míru potenciálních následků.

Odpovědnost za zajištění dohledu

TBD zajišťuje a hradí vlastník, případně stavebník vodního díla. U děl I.–III. kategorie jej musí vykonávat osoba pověřená Ministerstvem zemědělství. U IV. kategorie může dohled provádět vlastník sám. Zadáním odborné činnosti pověřené osobě však vlastník nepřestává plnit své povinnosti při zajišťování bezpečnosti díla.

Co se při dohledu sleduje

Rozsah pozorování a měření odpovídá konstrukci, kategorii a stavu konkrétního díla. Prakticky se sledují zejména:

Sledovaná oblast	Příklady sledovaných jevů
Těleso hráze a podloží	Sedání, posuny, trhliny, deformace a sesuvy.
Průsakový režim	Množství a změny průsaků, jejich zákal, vývěry a funkce drenáží.
Tlakové poměry	Pórové tlaky a vztahové účinky vody.
Konstrukce a objekty	Stav přelivů, výpustí, těsnících prvků a navazujících konstrukcí.
Zatížení díla	Hladina vody a její změny ve vztahu k chování stavby.

Výsledky je nutné hodnotit společně a v časovém vývoji. Rozhodující může být například náhlá změna průsaku nebo současný výskyt několika neobvyklých jevů. Podrobnosti stanoví dokumentace dohledu a příslušná vyhláška.

Činnost v souvislosti s povodní

Před příchodem povodně se prověřuje připravenost měření, dostupnost odpovědných pracovníků a spojení s obsluhou a povodňovými orgány. Během povodně se podle programu dohledu a vývoje situace zesilují obchůzky a měření. Pozornost vyžaduje také pokles hladiny a období po povodni, kdy se mohou projevit následky předchozího zatížení. Mimořádné okolnosti mohou vyvolat potřebu mimořádné prohlídky a vyhodnocení bezpečnosti.

Při zjištění nebezpečného vývoje poskytuje TBD odborné podklady pro zabezpečovací práce a další rozhodování. *Za oznámení nebezpečí zvláštní povodně a stanovené varování odpovídá vlastník vodního díla.* Informace musí umožnit povodňovým orgánům a HZS včas připravit ochranu území níže po toku. U vodních děl I.–III. kategorie se příslušným orgánům poskytují také údaje o možné zvláštní povodni a o provádění TBD při povodňové aktivitě nebo krizových stavech.

Po povodni se hodnotí stav díla, výsledky měření a případné poruchy. Závěry slouží k návrhu oprav, úprav sledování a podmínek dalšího bezpečného provozu. TBD tak propojuje dlouhodobou prevenci s odbornou podporou při mimořádném zatížení vodního díla.

Činnost složek IZS

Integrovaný záchranný systém (IZS) zajišťuje koordinovaný postup záchranných složek při přípravě na povodně a při provádění záchranných a likvidačních prací. Není samostatnou organizací, ale systémem spolupráce. Uplatňuje se tehdy, když je potřebná společná činnost dvou nebo více jeho složek.

Základní prioritou je záchrana života a zdraví. Následuje ochrana majetku, životního prostředí a zachování nezbytných funkcí postiženého území. Zásah není podmíněn vyhlášením třetího SPA ani krizového stavu.

Hasičský záchranný sbor ČR

Operační a informační středisko Hasičského záchranného sboru OPIS HZS přijímá tísňová volání, řídí výjezdy hasičů a koordinuje záchranné práce.

Hlavní úkoly OPIS HZS

- Příjem tísňových volání: Zpracovává hovory z linek tísňového volání 150 (hasiči) a 112 (jednotné evropské tísňové číslo).
- Vysílání sil a prostředků: Rozhoduje o vyslání konkrétních jednotek požární ochrany k požárům, nehodám, živelním pohromám nebo technickým zásahům.
- Koordináční činnost: V rámci Integrovaného záchranného systému (IZS) spolupracuje a propojuje komunikaci mezi hasiči, zdravotnickou záchrannou službou, policií a dalšími složkami.

Rozdělení operačních středisek

- KOPIS (Krajské operační a informační středisko): Funguje v každém kraji a v Praze (celkem 14 středisek), která řeší běžný operační provoz na daném území.
- OPIS GR (Operační a informační středisko Generálního ředitelství HZS ČR): Celostátní (národní) středisko, které sídlí na generálním ředitelství a řeší ty nejzávažnější nebo celostátní mimořádné události.

HZS ČR vykonává při povodni především technické záchranné práce a úkoly ochrany obyvatelstva.

Před příchodem povodně se podle očekávaného vývoje připravují síly a technika, prověřují čluny, čerpadla, ochranné prostředky a spojení. Jednotky mohou pomáhat při instalaci mobilních zábran, plnění a ukládání pytlů s pískem nebo přípravě evakuace. Opatření musí být dokončována s dostatečným předstihem.

Během povodně zejména:

- zachraňují osoby ze zaplavených budov, vozidel a jiných nebezpečných míst;
- provádějí evakuaci za použití vhodné techniky;
- poskytují první pomoc a předávají postižené zdravotnické záchranné službě;
- provádějí čerpání vody a další zabezpečovací práce;

- pomáhají chránit důležité objekty a omezovat následky poškození technických sítí;
- podílejí se na nouzovém zásobování a logistice.

Po opadnutí vody pomáhají odstraňovat bezprostřední nebezpečí, čerpat zaplavené prostory, zprůjezďovat komunikace a distribuovat humanitární pomoc. Podle potřeby zajišťují přivolání statika, psychosociální pomoc nebo koordinaci dalších pomocných týmů. Rozsah těchto činností dokládají zkušenosti HZS z povodňových zásahů.

Čerpání a zásahy do staveb či hrází musí vycházet z posouzení situace. Ne každé technicky proveditelné opatření je v daném okamžiku bezpečné nebo účelné.

Jednotky sborů dobrovolných hasičů

Dobrovolné jednotky jsou důležité svou místní dostupností, znalostí území a možností dlouhodobého nasazení. Podle vybavení a odborné způsobilosti se podílejí na:

- místním průzkumu a sledování ohrožených míst;
- předávání varování obyvatelům;
- stavbě protipovodňových zábran;
- evakuaci a dopravě materiálu;
- čerpání vody a následných likvidačních pracích;
- provozu evakuačního a humanitárního zázemí.

Policie České republiky

Policie se zaměřuje především na bezpečnost osob, veřejný pořádek a dopravní opatření. Při povodních zejména:

- omezuje vstup a vjezd do nebezpečných míst;
- řídí dopravu a pomáhá udržovat průjezdnost tras pro záchrannou techniku;
- spolupracuje při evakuaci;
- chrání opuštěné objekty a majetek v evakuovaném území;
- pátrá po pohřešovaných osobách;
- řeší trestnou činnost a nebezpečné jednání.

Policie může podle situace nasadit také speciální prostředky a leteckou službu. Ochrana evakuovaného území je podstatná i pro důvěru obyvatel v organizovanou evakuaci.

Obecní policie může v mezích svých pravomocí pomáhat s místními bezpečnostními opatřeními; není však totožná s Policií ČR ani samostatnou základní složkou IZS.

Zdravotnická záchranná služba

Zdravotnická záchranná služba zabezpečuje přednemocniční neodkladnou péči. Jejím úkoly jsou zejména:

- ošetření zraněných a osob s akutním zhoršením zdravotního stavu;
- péče o osoby po tonutí, podchlazení nebo vyčerpání;
- třídění pacientů při větším počtu postižených;
- transport do vhodných zdravotnických zařízení;
- zdravotnické zajištění náročných evakuací;
- spolupráce při přemísťování pacientů z ohrožených zařízení.

Současně musí zůstat zachována dostupnost neodkladné péče pro ostatní obyvatelstvo. Při poškození komunikací nebo izolaci obcí může být potřebné předstunutí týmů či pomoc z jiných krajů.

ZZS nenahrazuje běžnou zdravotní a sociální péči o všechny evakuované; tu je třeba zajistit samostatně.

Ostatní složky a spolupracující organizace

Podle rozsahu události se zapojují další odborné a pomocné kapacity. Jejich nasazení se řídí příslušnými postupy, dohodami a požadavky na pomoc.

Subjekt	Typické využití při povodni
Vyčleněné síly Armády ČR	Doprava, evakuace, letecká pomoc, těžká a ženijní technika.
Vodní záchranná služba	Specializovaná záchrana a přeprava na vodě podle vybavení a výcviku.
Český červený kříž a humanitární organizace	Pomoc evakuovaným, materiální a psychosociální podpora.
Havarijní a odborné služby	Zajištění poškozených sítí, technické zásahy a odstraňování specifických rizik.
Orgány ochrany veřejného zdraví	Posuzování zdravotních a hygienických rizik v rámci své působnosti.

Ne každý dobrovolník nebo dodavatel se automaticky stává složkou IZS. Neorganizovaná pomoc musí být začleněna do místního systému tak, aby nezvyšovala riziko a neblokovala práci záchranářů.

Řízení a koordinace zásahu

Při povodni je nutné odlišovat tři navazující úrovně:

Úroveň	Hlavní úloha
Místo zásahu	Velitel zásahu koordinuje společnou činnost zasahujících složek.
Operační řízení	Operační a informační střediska přijímají informace, povolávají prostředky a zajišťují spojení.
Územní koordinace	Příslušné orgány řeší priority, pomoc a opatření přesahující jednotlivá místa zásahu.

Povodňová komise stanovuje a koordinuje opatření na ochranu území. Nemá vytvářet souběžné taktické velení jednotlivým záchranným týmům. Požadavky na pomoc proto musí být předávány dohodnutou cestou, s jasným určením místa, úkolu, naléhavosti a místního kontaktu.

Činnost po povodni a přechod k obnově

Po opadnutí vody se zásah mění: ubývá bezprostředních záchran, ale přetrvávají rizika nestabilních staveb, poškozených sítí, kontaminace a neprůchodných komunikací. Složky IZS proto mohou pokračovat v likvidačních pracích a podpoře postižených obyvatel. Praktické zásahy zahrnují čerpání, odstraňování naplavenin, dopravu pomoci a zajišťování hygienického zázemí.

Dlouhodobá oprava domů, obnova infrastruktury a celková rekonstrukce území však nejsou totožné se zásahem IZS. Postupně přecházejí na vlastníky, provozovatele, obce a odborné dodavatele.

Zapojení občanů do protipovodňové ochrany

Občané se do protipovodňové ochrany zapojují především přípravou vlastní domácnosti, ochranou majetku, včasným předáváním informací, pomocí sousedům a organizovanou dobrovolnickou činností. Jejich úkolem není nahrazovat odborné záchranáře, ale omezovat škody a pomáhat způsobem, který nehrozuje další osoby ani nekomplikuje zásah.

Příprava před povodní

Každá domácnost v ohroženém území by měla vědět, odkud může přijít voda, jak obec předává varování a kudy lze bezpečně odejít. Nestačí sledovat jen řeku: ohrožení může vzniknout také přívalovým odtokem ze svahů, zpětným vzduším kanalizace nebo zaplavením podzemních prostor.

Doporučená příprava zahrnuje:

- seznámení s pokyny obce a dostupným povodňovým plánem;
- přihlášení k místnímu systému informačních zpráv;
- přípravu evakuačního zavazadla, léků, dokladů a kontaktů;

- domluvu členů domácnosti, kde se setkají a jak si předají zprávu;
- zajištění pomoci dětem, seniorům a osobám se sníženou pohyblivostí;
- přípravu bezpečného přemístění domácích zvířat;
- znalost umístění hlavních uzávěrů a vypínačů;
- včasné přemístění cenností a nebezpečných látek z ohrožených prostor.

Volně uložené předměty je třeba zabezpečit, aby je voda neodnesla a nevytvořila z nich překážku v mostním nebo propustkovém profilu. HZS doporučuje přípravu provést ještě před příchodem vody.

Povinnosti vlastníků pozemků a staveb

Vlastník nemá odpovědnost pouze za ochranu svého majetku. Musí také dbát, aby jeho pozemek, stavba nebo uložené předměty nezhoršovaly průběh povodně.

Podle § 85 vodního zákona se vlastníci dotčených pozemků a staveb podílejí zejména na prohlídkách, zabezpečení odplavitelných předmětů, sledování nebezpečných jevů a předávání informací. Povodňový plán zpracovávají tam, kde jim tuto povinnost stanoví zákon nebo uloží vodoprávní úřad.

V praxi to znamená včas zajistit například dřevo, nádoby, stavební materiál, paliva a chemické přípravky. Ochrana jednoho objektu přitom nesmí být založena na svévolném přehrazení odtoku nebo přesměrování vody k sousedům.

Chování při jednotlivých SPA

Následující přehled je praktickým doporučením; vždy mají přednost konkrétní pokyny obce a zasahujících složek.

Situace	Doporučená činnost občanů
První SPA – bdělost	Sledovat ověřené informace, prověřit domácí přípravu, upozornit ohrožené sousedy a včas zabezpečit majetek.
Druhý SPA – pohotovost	Dokončit bezpečně proveditelná opatření, připravit se k odchodu a nabídnout pomoc prostřednictvím obce nebo koordinátora.
Třetí SPA – ohrožení	Upřednostnit život a zdraví, respektovat evakuační pokyny a nevstupovat do nebezpečných míst kvůli majetku.
Po poklesu vody	Vrátit se podle pokynů odpovědných orgánů, ověřit bezpečnost objektu a následně zahájit organizovaný úklid.

Předávání místních informací

Občané mohou významně pomoci upozorněním na jevy, které automatická měřicí síť nezachytí: rychlý vzestup malého toku, ucpaný propustek, přelévání vody přes komunikaci nebo poškození ochranného objektu.

Užitečné hlášení obsahuje:

- přesné místo a čas pozorování;
- stručný popis jevu a jeho vývoje;
- údaj o případně ohrožených osobách;
- kontakt na oznamovatele.

Běžná místní zjištění se předávají kontaktní osobě určené obcí. Při bezprostředním ohrožení života nebo potřebě zásahu se volá tísňová linka. Dokumentaci lze pořizovat pouze z bezpečného místa; kvůli fotografii se nesmí vstupovat na podemletý břeh, ohrožený most nebo do proudu.

Dobrovolnická pomoc

Nejúčinnější je pomoc předem dohodnutá s obcí nebo zavedenou dobrovolnickou organizací. Zájemce by měl sdělit své schopnosti, zdravotní omezení, dostupný čas a případné vybavení. Na místě musí znát vedoucího, přidělený úkol a bezpečnostní pravidla.

Vhodné činnosti mohou zahrnovat:

- plnění pytlů s pískem na bezpečném pracovišti;
- přípravu a třídění humanitárního materiálu;
- pomoc s provozem evakuačního zázemí;
- podporu zranitelných sousedů;
- úklid bezpečně zpřístupněných objektů;
- administrativní a organizační výpomoc.

HZS doporučuje zapojení prostřednictvím organizací, které dobrovolníky registrují a koordinují. Samovolný příjezd do postiženého území může zatěžovat dopravu, ubytování i zásobování.

Dobrovolníci bez odpovídajícího výcviku nemají provádět záchranu v proudu, práci na nestabilních hrázích, manipulaci s elektřinou ani zásahy v nebezpečných stavbách.

Osobní a věcná pomoc na výzvu

Dobrovolná nabídka se liší od zákonem vyžádané pomoci. Podle zákona o IZS může být fyzická osoba vyzvána starostou obce nebo velitelem zásahu k osobní či věcné pomoci, například k pracovní činnosti nebo poskytnutí prostředku.

Zákon současně stanoví ochranné výjimky. Od osobní pomoci jsou osvobozeny mimo jiné osoby mladší 18 let, osoby od 62 let a osoby zdravotně nezpůsobilé k požadované činnosti. Pomoc lze odmítnout za zákonných podmínek, zejména pokud by ohrozila vlastní život či zdraví nebo jiné osoby. Osvobození nevylučuje přiměřenou dobrovolnou pomoc.

Při poskytnutí techniky je vhodné zaznamenat, kdo pomoc vyžádal, k jakému účelu, na jakou dobu a v jakém stavu byl prostředek předán. Případné náhrady se posuzují podle právního režimu pomoci; nejde automaticky o stejné podmínky jako u dobročinného daru.

Pomoc po povodni

Obnova musí začít ověřením bezpečnosti. Zaplavená studna není automaticky zdrojem pitné vody a vyčištění prostoru samo o sobě neznamená odstranění všech zdravotních rizik. Při práci s kontaminovanými materiály je nutné dodržovat hygienické pokyny a používat odpovídající ochranné prostředky.

Vodu ze zasažené studny nelze považovat za pitnou bez odborně odpovídající sanace a ověření jakosti. SZÚ doporučuje laboratorní kontrolu po dokončení potřebných opatření.

Materiální dary mají odpovídat zveřejněným potřebám. Před jejich odesláním je vhodné ověřit příjemce a místo předání; nepotřebné věci mohou vytvářet další nároky na skladování a likvidaci.

Jak má obec účast občanů připravit

Pro obec je vhodné předem vytvořit jednoduchý systém: kontaktní místo pro nabídky pomoci, evidenci dobrovolníků a techniky, pravidla bezpečnosti a způsob předávání úkolů. Součástí přípravy může být sousedská síť pomoci lidem, kteří nezvládnou přípravu nebo evakuaci sami.

Největším přínosem občanů je včasná příprava, ohleduplné chování a koordinovaná pomoc. Dobře připravená domácnost snižuje vlastní ohrožení a ponechává záchranným složkám více kapacit pro osoby, které jejich pomoc skutečně potřebují.

Evakuace a evakuační střediska

Evakuace při povodni zajišťuje včasné přemístění obyvatel z ohroženého území do bezpečí a navazující péči o ně. Musí začít v době, kdy jsou ještě použitelné únikové cesty a dostupná doprava. Čekání na zaplavení domů může změnit plánovaný odchod v náročnou záchranu pomocí člunů nebo vrtulníků.

Podle HZS se evakuace vztahuje na osoby v ohroženém prostoru s výjimkou těch, které zde plní záchranné, řídicí nebo jiné neodkladné úkoly.

Rozhodování a organizace evakuace

Při povodni zabezpečují evakuaci povodňové orgány ve spolupráci se složkami IZS. Obec připravuje místní organizaci, dopravu a péči o evakuované; ORP a kraj koordinují pomoc přesahující její možnosti. V místě bezprostředního ohrožení může potřebná opatření nařídít také velitel zásahu v rozsahu svých pravomocí.

Praktické rozhodnutí musí určit:

- které ulice, objekty nebo části obce se evakuují;
- do kdy je nutné území opustit;
- kudy mají lidé odcházet a které cesty jsou uzavřeny;
- kde jsou místa shromáždění a nástupu do dopravy;
- kam se mají hlásit lidé potřebující pomoc;
- kde bude zajištěn příjem a případné ubytování;
- jak se zaevidují osoby odjíždějící k příbuzným.

Výzva musí být konkrétní a opakovaná více dostupnými způsoby. Zvláštní pozornost vyžadují lidé, kteří zprávu nemusí slyšet, rozumět jí nebo podle ní samostatně jednat.

Příprava odchodu obyvatel

Obyvatelé postupují podle pokynů obce a zasahujících složek. Pokud čas a bezpečnost dovolí, zabezpečí domácnost, vezmou připravené zavazadlo a odejdou určenou trasou. Úkony spojené s ochranou majetku nesmějí odchod nebezpečně zdržet.

Evakuační zavazadlo má být snadno přenosné a označené. Obsahuje především doklady, pravidelně užívané léky a potřebné zdravotní pomůcky, telefon a nabíječku, pitnou vodu, trvanlivé potraviny, hygienické potřeby, náhradní oblečení a ochranu před chladem. Jeho obsah se přizpůsobuje dětem, zdravotnímu stavu a očekávané délce pobytu mimo domov.

Pokud lidé odcházejí vlastní dopravou, dodržují dopravní omezení a pokyny organizátorů. Při zajištění vlastního ubytování mají obci oznámit svůj odchod a kontakt způsobem uvedeným v evakuačních pokynech; tím se omezuje zbytečné pátrání. HZS připouští samostatný přesun například k příbuzným, při zachování koordinace s řízenou evakuací.

Pomoc lidem se zvláštními potřebami

Předem je nutné připravit pomoc osobám s omezenou pohyblivostí, pacientům, dětem a lidem odkázaným na pravidelnou péči. U každého případu je vhodné znát potřebný způsob přepravy, doprovod, pomůcky a požadavky na cílové ubytování.

Běžný autobus ani společná tělocvična nemusí být vhodným řešením pro člověka upoutaného na lůžko nebo závislého na zdravotnickém přístroji. Evakuace zdravotnických a sociálních zařízení proto vyžaduje dohodnuté přijímající zařízení a zachování návaznosti péče. Praktický význam předběžných informací o specifických potřebách uvádí také HZS.

Evakuační středisko a navazující zařízení

Pro plánování je důležité rozlišovat jednotlivá místa:

Místo nebo zařízení	Účel
Místo shromáždění	Krátkodobé soustředění obyvatel před odchodem nebo přepravou.
Evakuační středisko	Příjem, evidence, informace a organizace dalšího přesunu evakuovaných.
Přijímací středisko	Přijetí osob v cílové oblasti a jejich nasměrování do ubytování.
Místo nouzového ubytování	Pobyt osob, které si nemohou zajistit vlastní ubytování.

Evakuační středisko se zpravidla umísťuje mimo evakuovaný prostor. Zajišťuje evidenci příchozích, pomoc při spojování rodin, informace, první zdravotnickou pomoc a organizaci další přepravy. Jeho

funkce se mohou v menší obci spojit s přijímáním a nouzovým ubytováním v jedné budově, musí však být organizačně zajištěny. Základní uspořádání upravuje vyhláška č. 380/2002 Sb.

Výběr a příprava budovy

Pro obec je vhodné předem vytipovat hlavní i náhradní objekt, například školu, kulturní dům nebo sportovní zařízení. Při výběru nestačí ověřit počet míst. Prakticky je třeba posoudit také:

- bezpečnost objektu a přístupových cest při předpokládané povodni;
- dostupnost pitné vody, hygienického zázemí, elektřiny a vytápění;
- možnost příjezdu autobusů a zásobovacích vozidel;
- přístupnost pro osoby s omezenou pohyblivostí;
- prostor pro příjem, čekání, odpočinek a poskytování pomoci;
- dostupnost personálu a možnost střídání směn.

Budova mimo záplavové území může být nepoužitelná, pokud se k ní nedá dostat nebo pokud ztratí zásobování vodou. Kapacitu je proto vhodné plánovat podle skutečných provozních podmínek.

Příjem a evidence evakuovaných

Doporučený postup začíná rychlým zjištěním, zda příchozí potřebuje neodkladnou zdravotní nebo jinou pomoc. Poté následuje evidence, základní informace a rozhodnutí o dalším pobytu či přepravě.

Evidence má umožnit zjistit, kdo přišel, odkud, s kým a kam dále odchází. Provozovatel zároveň zaznamenává potřebu pomoci a předání osoby dalšímu zařízení. Údaje se shromažďují pouze v potřebném rozsahu a chrání před neoprávněným přístupem. Seznamy se zdravotními údaji ani osobní kontakty nepatří na veřejnou informační tabuli.

Rodiny je vhodné ponechávat pohromadě. Dětem bez doprovodu a lidem, kteří se nedokážou orientovat, musí být určen konkrétní pracovník. Evidence nesmí zdržet neodkladné ošetření nebo přesun do bezpečí.

Provoz střediska a péče o evakuované

Praktický provoz potřebuje určeného vedoucího, pracovníky příjmu a evidence, informační místo, logistické zabezpečení a dostupnou první pomoc. Počet pracovníků musí odpovídat počtu příchozích a délce provozu.

Pro přehlednost je vhodné oddělit prostor registrace, čekání, odpočinku, výdeje stravy a zdravotní či psychosociální pomoci. Lidé mají při příchodu dostat srozumitelné informace o pitné vodě, toaletách, jídle, možnosti odpočinku a dalším postupu.

Pravidelné stručné zprávy o situaci pomáhají omezit nejistotu. I sdělení, že termín návratu dosud není znám, má význam, pokud obsahuje čas další aktualizace. Podobné využití informačních tabulí a průběžného informování popisuje HZS při přípravě přijímacích středisek. hzcscr.gov.cz

Zvířata při evakuaci

Majitelé připraví přepravku nebo vodítko, podle potřeby náhubek, krmivo, vodu a veterinární doklady. Možnosti umístění zvířat je třeba předem oznámit; kapacita zařízení může být omezená. HZS počítá s evakuací domácích zvířat, pokud ji situace umožňuje a lze zajistit bezpečnou přepravu a péči.

Pro obec je vhodné připravit oddělený prostor nebo spolupráci s vhodným zařízením. Asistenční psi se posuzují s ohledem na potřeby svého držitele.

Návrat a ukončení provozu

Návrat obyvatel se organizuje po ověření bezpečnosti území, budov, přístupových cest a technických sítí. Lidé musí vědět, zda mohou používat vodu, elektřinu a plyn a jaká omezení nadále platí.

Při odchodu ze střediska se aktualizuje evidence. Pokud se část obyvatel vrátit nemůže, zajistí se návazné ubytování a pomoc ještě před ukončením provozu. Obec následně vyhodnotí skutečnou kapacitu, průběh příjmu, dopravu a problémy, které je nutné promítnout do povodňového plánu.

Obnova území po povodni

Obnova území po povodni zahrnuje obnovení bezpečného bydlení, dopravy, zásobování, veřejných služeb, hospodářské činnosti a funkcí krajiny. Začíná již během ústupu vody a podle rozsahu škod může trvat měsíce až několik let. Vedle oprav musí řešit také příčiny zranitelnosti území, aby další povodeň nezpůsobila stejné škody. Tento širší přístup zahrnuje rovněž sociální, ekonomickou a environmentální obnovu.

Zajištění bezpečnosti a návrat obyvatel

Prvním krokem je průzkum postiženého území. Prověřuje se stav budov, mostů, komunikací, svahů, hrází a technických sítí. Nebezpečná místa se označí a podle potřeby uzavřou. Pokles hladiny sám o sobě neznamena, že je území bezpečné: přetrvávat mohou podezřelé základy, nestabilní konstrukce, poškozené elektrické rozvody nebo úniky plynu.

Návrat do domů musí respektovat pokyny odpovědných orgánů. U poškozených staveb je potřebné odborné posouzení; před použitím se kontrolují také rozvody energií a kanalizace. HZS doporučuje při úklidu ochranné pomůcky a omezení kontaktu s kontaminovaným bahnem a vodou.

Pro obec je vhodné vést průběžný přehled objektů, které jsou přístupné, přístupné s omezením nebo dočasně neobyvatelné. Lidé, kteří se nemohou vrátit, potřebují návazné ubytování a dostupné informace o dalším postupu.

Řízení obnovy

Obec koordinuje místní potřeby, informování obyvatel, humanitární pomoc a obnovu svého majetku. Vlastníci a provozovatelé zajišťují opravy svých staveb a zařízení. Kraj pomáhá koordinovat rozsáhlejší obnovu a shromažďování podkladů; stát zajišťuje příslušné resortní postupy a případnou finanční podporu.

Zásah složek IZS postupně přechází od záchrany osob k odstraňování bezprostředních nebezpečí a likvidačním pracím. Dlouhodobá obnova vyžaduje zapojení správců sítí, stavebních odborníků, dodavatelů a vlastníků. Praktické nasazení HZS může zahrnovat provizorní zprůjezdnění komunikací, těžkou techniku, náhradní zdroje energie nebo distribuci materiálu.

Doporučeným nástrojem obce je jednoduchý plán obnovy, který u každého úkolu stanoví odpovědnost, prioritu, termín, náklady a zdroj financování.

Obnovení základních funkcí území

Pořadí prací se určuje podle ohrožení osob a vzájemné závislosti služeb. Oprava čerpací stanice například nemusí obnovit zásobování, pokud stále chybí elektřina nebo je poškozen přírodní řád.

Oblast	Bezprostřední úkol	Navazující obnova
Pitná voda	Náhradní zásobování a ověření bezpečnosti zdrojů	Oprava zdrojů, úpraven, čerpacích stanic a vodovodů
Kanalizace a ČOV	Omezení úniků a nebezpečného zpětného vzduší	Vyčištění, kontrola a oprava zařízení
Doprava	Bezpečný přístup pro záchranu a zásobování	Opravy mostů, komunikací a pro-pustků
Energie a spojení	Bezpečné odstavení poruch a náhradní dodávky	Obnova sítí a zvýšení jejich odolnosti
Bydlení	Posouzení obyvatelnosti a náhradní ubytování	Sanace a opravy domů
Veřejné služby	Provizorní dostupnost zdravotní, sociální a školské péče	Obnovení provozu zařízení

Hygiena, úklid a vysoušení

Úklid začíná odstraněním bahna, znehodnocených předmětů a dalších zdrojů znečištění. Následuje čištění, potřebná dezinfekce a vysoušení. Postup se přizpůsobuje materiálu konstrukcí a stupni poškození; uzavření vlhkého zdiva novými nepropustnými vrstvami může obnovu prodloužit.

Zvláštní pozornost vyžadují zdroje pitné vody. Zaplavenou studnu nelze považovat za bezpečnou po pouhém odčerpání. Potřebuje odpovídající sanaci a následnou kontrolu jakosti. SZÚ doporučuje laboratorní ověření po dokončení potřebných opatření a obměně vody.

Při čerpání sklepů se musí zohlednit okolní hladina podzemní vody a stav konstrukcí. Použití spalovacích čerpadel nebo elektrocentrál vyžaduje bezpečné umístění mimo uzavřené prostory a mimo místa, odkud by výfukové plyny pronikaly dovnitř.

Povodňové odpady a naplaveniny

Obec musí rychle určit místa soustředění odpadů, způsob jejich odvozu a přijímající zařízení. Vhodné je předem dohodnout kapacity svozu a zpracování; potřebu takové přípravy uvádí i Plán odpadového hospodářství ČR.

Při úklidu se podle místních pokynů oddělují zejména běžné objemné odpady, elektrozařízení, stavební materiály a nebezpečné odpady. Chemikálie, oleje nebo podezřelé nádoby vyžadují odborné převzetí. Podezření na azbest či chemickou kontaminaci musí ovlivnit způsob práce i výběr dodavatele.

Bahno a sedimenty je nutné posoudit podle původu, znečištění a zamýšleného nakládání. Nelze automaticky předpokládat, že všechny naplaveniny jsou čistou zeminou vhodnou k rozhrnutí na pozemcích.

Dokumentace škod a nákladů

Škody se dokumentují průběžně, pokud možno před odstraněním poškozených věcí. Záznam má zachytit místo, datum, vlastníka, rozsah poškození, fotografie a provedená opatření. Uchovávají se faktury, dodací listy a další doklady. Dokumentace však nesmí zdržovat neodkladné zajištění bezpečnosti. Soupis a fotografování škod doporučuje také HZS.

Je vhodné rozlišovat hodnotu poškozeného majetku, náklady na nezbytnou obnovu a náklady na jeho zlepšení. Tyto částky mohou být rozdílné a mají odlišný význam pro pojištění, dotační žádost i rozpočet vlastníka.

Financování obnovy

Obnova se hradí kombinací vlastních prostředků, pojistného plnění, darů a případných veřejných podpor. Podmínky podpory se ověřují u konkrétního programu; nelze předpokládat automatické proplacení všech nákladů.

Zákon č. 12/2002 Sb. upravuje státní pomoc při narušení základních funkcí území pohromou, v souvislosti s níž byl vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav. Pomoc se týká majetku sloužícího základním funkcím území a není na ni právní nárok. Kraj předkládá Ministerstvu financí předběžný odhad nákladů zpravidla do sedmi dnů od skončení příslušného krizového stavu; zákon umožňuje prodloužení této lhůty.

MMR ve spolupráci s MF připravuje na základě shromážděných podkladů strategii obnovy území. Pro obce je proto důležité získávat údaje o škodách již během prvotních prohlídek.

Opravy staveb, toků a krajiny

Před trvalou opravou je třeba posoudit, zda je vhodné obnovit původní řešení. Prakticky se nabízí například přemístění elektrických zařízení nad předpokládanou úroveň zaplavení, ochrana proti zpětnému vzduť kanalizace nebo změna konstrukce opakovaně poškozovaného přístupu.

Postup obnovy stavby se projednává se stavebním úřadem. Stavební právo obsahuje zvláštní postupy pro mimořádné události, jejich využití však závisí na podmínkách konkrétního případu.

Na tocích a v krajině je potřebné propojit ochranu sídel s posouzením odtokových poměrů. Plošné prohlubování a narovnávání koryt nemá být automatickou odpovědí na každou povodeň. Odborný návrh má vyhodnotit překážky, erozi, stabilitu břehů, kapacitu mostů a možnosti bezpečného rozlivu. Dlouhodobá opatření mají vycházet ze skutečných příčin škod a ze souvislostí celého povodí.

Sociální obnova a poučení z události

Některé domácnosti potřebují dlouhodobou pomoc s bydlením, vyřizováním žádostí, obnovou příjmů nebo psychickými následky události. Obec proto může udržovat kontaktní místo, které propojí postižené s dostupnou sociální, právní a psychosociální podporou. Také státní přístup k obnově po povodních zahrnuje obnovu místních ekonomik a sociálních vazeb.

Po dokončení prvotních prací obec vyhodnotí průběh varování, evakuace, ochranných opatření a zásobování. Zjištění promítne do povodňového plánu, přípravy obyvatel a investičních priorit. U každé opatřované poškozené stavby nebo služby má být doloženo, jak navržená obnova omezí její zranitelnost při další povodni.

Dokumentace průběhu povodně

Dokumentace průběhu povodně zachycuje, *co se stalo, kdy a kde, jaké informace byly dostupné a jaká opatření byla přijata*. Slouží k operativnímu řízení, vyhodnocení škod, přípravě obnovy a zlepšení povodňové ochrany.

Podle § 76 vodního zákona má poskytovat průkazné a objektivní záznamy. Zahrnuje zejména *povodňovou knihu*, měření, údaje o provozu vodních děl, dokumentaci nejvyšších hladin a rozsahu zaplavení, fotografie, videa a terénní šetření. Přijatá opatření a vydané příkazy se zapisují do povodňové knihy.

Následující postup představuje doporučené praktické uspořádání dokumentace pro obec, povodňovou komisi nebo provozovatele ohroženého objektu.

Organizace dokumentační práce

Odpovědnost za vedení záznamů je vhodné určit již v povodňovém plánu. Při aktivaci komise se stanoví zapisovatel a jeho zástupce, způsob předávání podkladů a místo jejich ukládání. Při střídání směn se předají také nevyřízené požadavky a uložené úkoly.

Zaznamenávání začíná přijetím prvních významných výstrah a hlášení. Zpětné sestavování událostí až po povodni bývá nepřesné, zejména u telefonických pokynů a rychle se měnících situací.

Povodňová kniha

Povodňová kniha vytváří časovou osu události. Každý zápis má umožnit určit původ informace, její obsah a navazující činnost.

Údaj	Doporučený obsah
Identifikace	Pořadové číslo zápisu a osoba, která jej provedla
Čas	Datum a čas události, přijetí zprávy a případně zápisu
Zdroj a místo	Oznamovatel, organizace, způsob spojení a přesná lokalita
Zjištění	Naměřená hodnota nebo věcný popis situace
Rozhodnutí	Kdo rozhodl, co uložil a z jakých podkladů vycházel
Splnění	Odpovědná osoba, termín a potvrzení výsledku
Příloha	Odkaz na fotografii, zprávu, mapu nebo jiný podklad

Digitální povodňová kniha může usnadnit sdílení záznamů mezi povodňovými orgány; její využití uvádějí také dokumenty POVIS. Pro výpadek elektřiny nebo spojení je vhodná připravená papírová záloha.

Hydrometeorologické údaje

Praktická dokumentace má podle dostupnosti obsahovat:

- výstrahy ČHMÚ včetně času vydání, platnosti a pozdějších aktualizací;
- srážkové úhrny s uvedením stanice a délky měřeného období;
- vodní stavy, průtoky a jejich vývoj ve sledovaných profilech;
- předpovědi dostupné v rozhodujících okamžicích;
- místní pozorování hlásné a hlídkové služby;
- údaje o manipulacích na vodních dílech získané od jejich provozovatelů.

U každé hodnoty se uvádí zdroj, jednotka a čas. Naměřené hodnoty, modelové předpovědi a orientační odhady musí být rozeznatelné. Archivace tehdejší předpovědi umožňuje později posoudit rozhodnutí podle informací dostupných v dané chvíli.

Rozsah zaplavení a povodňové stopy

Do pracovní mapy se doporučuje zaznamenávat postup vody, zaplavené objekty, uzávěry komunikací, směry proudění, místa přelití, průsaků, eroze a ukládání naplavenin. Každý zákres má obsahovat čas nebo časové období a zdroj informace.

Po ústupu vody je vhodné včas zachytit stopy nejvyšší hladiny, než je odstranění úklid nebo počasí. Záznam obsahuje fotografii, polohu, popis pevného objektu a údaj o věrohodnosti stopy. Pro odborné využití je vhodné geodetické zaměření.

Výška vody nad podlahou domu není totéž co vodní stav na vodočtu nebo nadmořská výška hladiny. Bez uvedení výškového vztahu nelze tyto údaje spolehlivě porovnávat.

Fotografie a video

Ke každému souboru je vhodné připojit datum a čas, místo, autora, směr pohledu a stručný popis. Užitečná je kombinace celkového pohledu a detailu. Opakované snímky ze stejného bezpečného stanoviště umožňují sledovat vývoj situace.

Zachovat se mají původní soubory. Výřezy, zvýraznění a popisy se vytvářejí jako pracovní kopie, aby zůstalo dohledatelné, co bylo skutečně zachyceno. Přesnost času v telefonu nebo fotoaparátu je vhodné ověřit.

Drony a geografické informační systémy mohou pomoci při mapování rozsáhlého postižení a dokumentaci škod. HZS je využil například při povodních v Jeseníkách v roce 2024. Jejich nasazení musí být koordinováno s probíhajícím zásahem.

Rozhodnutí a provedená opatření

Doporučuje se podrobně dokumentovat zejména:

- vyhlášení a odvolání SPA včetně územní platnosti;
- svolání komise a předávání řízení;
- obsah, čas a způsob varování obyvatel;
- zahájení a dokončení instalace zábran;
- žádosti o pomoc, jejich přijetí a skutečné nasazení prostředků;
- rozhodnutí o evakuaci, její průběh a zajištění péče;
- uzávěry, odstavení zařízení a výpadky služeb;
- zjištěné poruchy, neprovedené úkoly a jejich příčiny.

U požadavku na pomoc je třeba odlišit odeslání žádosti, potvrzení jejího přijetí a příjezd prostředku. Stejně tak rozhodnutí o opatření není dokladem jeho dokončení.

Škody a místní svědectví

U poškozeného objektu se doporučuje zaznamenat vlastníka nebo správce, místo, rozsah poškození, fotografie, bezprostřední zajištění a předběžný odhad. Odhad musí být označen jako předběžný. Hodnota škody, náklady na opravu a náklady na zlepšení ochrany se vedou odděleně.

Svědectví obyvatel může doplnit chybějící pozorování. Zapisuje se však jako svědectví: kdo je poskytl, kdy událost pozoroval a zda čas zná přesně, nebo přibližně. Neověřený údaj se nesmí změnit v jistý závěr pouhým opakováním.

Zpráva o povodni

Průběžné podklady se po události zpracují do zprávy. Doporučená osnova zahrnuje charakteristiku území, příčiny a časový průběh, hydrologické údaje, činnost povodňových orgánů a IZS, varování a evakuaci, účinnost opatření, škody a návrhy nápravy. Mapy, fotografie a datové přehledy tvoří přílohy.

Vodní zákon stanoví zpracování zprávy při vyhlášené povodňové aktivitě, vzniku škod nebo provádění zabezpečovacích a záchranných prací. Zpráva se zpracovává do *tří měsíců po ukončení povodně*; při rozsáhlejší dokumentaci následuje doplňkové vyhodnocení do šesti měsíců. Předává se vyššímu povodňovému orgánu a správci povodí.

Uložení a další využití

Pro každou povodeň je vhodné vytvořit společný spis s přehledným seznamem příloh, uchovat původní soubory a zajistit oddělenou záložní kopii. Osobní a zdravotní údaje se zpřístupňují pouze oprávněným osobám; veřejná zpráva má odpovídající rozsah.

Návrhy opatření ze zprávy mají obsahovat odpovědnou osobu a termín. Dokumentace tak poskytne podklad například pro změnu limitů místního varování, úpravu evakuačních tras, doplnění techniky nebo opravu konkrétního mostního profilu.

Vyhodnocení a aktualizace povodňového plánu

Po povodni se porovnává skutečný průběh události s předpoklady povodňového plánu. Výsledkem mají být konkrétní změny: přesnější popis ohrožení, včasnější zahájení opatření, použitelné evakuační trasy, ověřené kontakty a dostupné síly a prostředky.

Promítnutí zkušeností z povodní do povodňových a krizových plánů, kontrolu provedení doporučení a následný výcvik zahrnují také plány pro zvládání povodňových rizik.

Podklady a společné vyhodnocení

Doporučeným prvním krokem je shromáždit povodňovou knihu, výstrahy a předpovědi, měření, hlášení hlídek, mapy zaplavení, fotografie, záznamy zásahů a údaje o škodách. Doplňují je zkušenosti členů komise, správců toků a sítí, složek IZS, provozovatelů ohrožených objektů a obyvatel. Úvodní pracovní rozbor je vhodné provést brzy po události, dokud si účastníci pamatují okolnosti rozhodování. Následné odborné vyhodnocení může doplnit údaje, které během zásahu nebyly dostupné.

Každý podstatný závěr má vycházet z doloženého zjištění. Je třeba rozlišovat, co bylo skutečně pozorováno, co uvedl svědek a co je dodatečným vysvětlením. Rozhodnutí se posuzují podle informací dostupných v okamžiku jejich přijetí.

Co při hodnocení prověřit

Rozbor má sledovat celý řetězec od rozpoznání nebezpečí po obnovu základních služeb:

- Bylo správně předpokládáno, odkud voda přijde a které objekty ohrozí?
- Dorazily výstrahy odpovědným osobám a byly správně pochopeny?
- Byla komise aktivována včas a fungovalo zastupování i střídání směn?
- Dostali obyvatelé srozumitelné varování a konkrétní pokyny?
- Bylo možné dokončit ochranná opatření před příchodem vody?
- Zůstaly použitelné evakuační trasy, doprava a přijímací zařízení?
- Byly skutečně dostupné prostředky uvedené v plánu?
- Fungovalo spojení s ORP, HZS, správci toků a sousedními obcemi?
- Byla zajištěna pomoc lidem se zvláštními potřebami?
- Která opatření omezila škody a kde jejich účinek nestačil?

Užitečné je sestavit časovou osu: přijetí výstrahy, první místní známky ohrožení, rozhodnutí, zahájení a dokončení opatření, zaplavení a kulminace. Ta často ukáže, zda problém vznikl nedostatkem času, pozdním rozhodnutím, technickou závadou nebo chybným předpokladem plánu.

Úprava věcné části

Věcná část má odpovídat novým poznatkům o území. Doporučuje se prověřit zejména nově zjištěné směry odtoku, kritické mosty a propustky, místa vzdutí, ohrožené provozy a skutečný čas potřebný k ochraně objektů.

Samostatnou pozornost vyžadují podmínky zahájení opatření. Jestliže montáž hrazení trvá čtyři hodiny, musí plán určit takový podnět, který poskytne potřebný předstih včetně rezervy. Může jít o kombinaci předpovědi, vývoje na výše položeném profilu a místního pozorování.

Změny limitů SPA je nutné odborně projednat; limity vyššího plánu jsou závazné pro plány nižší úrovně. Pozorovaný rozliv se zároveň eviduje jako poznotek z konkrétní události. Sám nenahrazuje úředně stanovené záplavové území.

Úprava organizační části

Organizační část se doporučuje převést do jednoznačných úkolů: kdo přijme zprávu, kdo rozhodne, koho vyrozumí a kdo potvrdí splnění.

Po povodni se prověřují především:

- složení komise, kontakty, zastupitelnost a dostupnost mimo pracovní dobu;
- svolání komise a způsob práce při výpadku telefonů, internetu či elektřiny;
- odpovědnost za hláskou a hlídkovou službu;
- postup varování jednotlivých částí obce;
- obsluha, doprava a dostupnost ochranné techniky;
- organizace evakuace, evidence a péče o evakuované;
- způsob vyžadování pomoci a předávání situačních zpráv;
- vedení dokumentace a předávání služby mezi směnami.

Kontakty v digitálním plánu je potřebné sladit s příslušnými záznamy POVIS. Metodika POVIS počítá s ověřováním údajů komisí a organizací i s vazbami na obce výše a níže po toku nebo na další obce dotčené evakuací a objížďkami.

Úprava grafické části

Do pracovních map je vhodné doplnit skutečně zjištěná kritická místa a upravit rozmístění hlídek, zábran, nástupních míst a techniky. Evakuační trasy se prověřují také pro situaci, kdy je hlavní most neprůjezdný nebo je některá část obce odříznuta.

Mapy mají rozlišovat předpokládané ohrožení, skutečný rozsah poslední povodně a aktuální provozní omezení. Dočasně poškozená komunikace nebo provizorní hráz potřebuje datum záznamu a podmínku další kontroly. Musí být zřejmé, které údaje platí pouze po dobu obnovy.

Převod zjištění do úkolů

Praktickým výstupem rozboru je seznam opatření s odpovědností a kontrolou splnění. Náléhavé provozní nedostatky je vhodné odstranit ihned. Složitější stavební a vodohospodářská opatření se vedou jako samostatné úkoly s přípravou, financováním a termínem. Plán musí do jejich dokončení obsahovat proveditelný postup pro současný stav.

Projednání změn a potvrzení souladu

Podle § 71 vodního zákona se věcná a grafická část územního povodňového plánu a jejich změny předkládají nadřízenému povodňovému orgánu k potvrzení souladu. U plánů pozemků a staveb soulad zpravidla potvrzuje povodňový orgán obce; zákon upravuje také případy významného přesahu stavby.

Organizační část se upravuje průběžně a poskytuje dotčeným účastníkům. Územní plány se kontrolují každoročně, zpravidla před jarním táním, a kontrola se dokládá. Zjištěná potřebná úprava se provádí neprodleně.

Vydání aktualizace a její procvičení

Každá nová verze má mít datum, přehled změn a dohledatelný vztah k předchozí verzi. Doporučuje se aktualizovat digitální plán i pracovní výtisky, nahradit neaktuální kontaktní přehledy a seznámit dotčené osoby s jejich novými úkoly.

Účinnost změny se nejlépe ověří krátkým cvičením zaměřeným na konkrétní problém: svolání komise, předání výstrahy, montáž hrazení nebo otevření evakuačního střediska. U každého opatření má být zaznamenáno, zda bylo pouze navrženo, zapracováno do plánu, skutečně zajištěno a prakticky ověřeno.

Vypořádání povodňových škod

Vypořádání povodňových škod zahrnuje jejich doložení, vyčíslení, uplatnění příslušných nároků a finanční uzavření obnovy. Rozhodující je *určit příčinu škody a právní důvod požadované úhrady*. Poškození domu povodňovou vodou, poškození plotu při záchranném zásahu a zapůjčení čerpadla představují různé situace s odlišným postupem.

Základní rozlišení je následující:

Situace	Způsob vypořádání
Majetek poškozený povodní	Vlastní prostředky, sjednané pojištění a případná pomoc
Újma způsobená uloženým povodňovým opatřením	Posouzení náhrady podle vodního zákona
Osobní nebo věcná pomoc při zásahu	Náhrada podle právního režimu vyžádání pomoci
Škoda související se záchrannými či krizovými opatřeními	Posouzení podle zákona o IZS nebo krizového zákona
Obnova základních funkcí území	Případná státní pomoc podle stanovených podmínek

Zjištění a doložení škody

Doporučeným prvním krokem je vytvořit samostatný soupis pro každý poškozený objekt nebo skupinu věcí. Obsahuje identifikaci vlastníka, místo, datum, popis poškození, fotografie a předběžné ocenění. Uchovávají se doklady o pořízení, opravách, úklidu, vysoušení a odvozu odpadu.

Je vhodné rozlišovat:

- původní stav a hodnotu majetku;
- rozsah poškození způsobeného událostí;
- náklady na nezbytnou opravu;
- náklady na modernizaci nebo zvýšení ochrany;
- související výdaje, například náhradní ubytování.

Neodkladné práce k zabránění dalších škod mohou začít před návštěvou likvidátora, ale stav je třeba důkladně zdokumentovat. U zdravotně závadných věcí je vhodné postup likvidace bezodkladně dohodnout s pojišťovnou.

Uplatnění pojistné události

Poškozený oznámí událost své pojišťovně, získá číslo případu a postupuje podle pokynů k doložení škody. Pojistné plnění závisí na sjednaných rizicích, limitech, spoluúčasti a dalších podmínkách smlouvy. Je proto potřebné ověřit rozsah pojištění stavby, domácnosti, technologií nebo podnikatelského provozu.

Při rozsáhlé škodě lze s pojišťovnou projednat zálohu na pojistné plnění. Soupis poškozených věcí a podklady je vhodné doplňovat průběžně a uchovávat také písemnou komunikaci.

Při nesouhlasu s vyčíslením se doporučuje vyžádat písemné vysvětlení výpočtu a uvést konkrétní sporné položky. Podkladem může být odborný rozpočet nebo posudek. Opravný postup se volí podle povahy sporu a příslušných podmínek.

Náhrady podle vodního zákona

Vodní zákon stanoví, že náklady na vlastní opatření k ochraně majetku nesou příslušné právnické a fyzické osoby. Zabezpečovací práce na tocích hradí jejich správci a na vodních dílech vlastníci.

Podle § 87 se majetková újma vzniklá v důsledku činnosti nebo opatření uložených za povodně vypořádává podle toho, která komise opatření uložila:

Komise, která opatření uložila	Subjekt hradící újmu
Povodňová komise obce	Obec
Povodňová komise ORP	Obec s rozšířenou působností
Povodňová komise kraje	Kraj
Ústřední povodňová komise	Ministerstvo životního prostředí

Pro posouzení je zásadní doložit konkrétní opatření a jeho souvislost s újmou. Samotné zaplavení majetku nezakládá nárok podle tohoto ustanovení.

Pomoc a škody při zásahu IZS

Zákon o IZS rozlišuje náhradu za poskytnutou pomoc či omezení práva (§ 29) a náhradu škody (§ 30). Například použití zapůjčeného stroje a jeho případné poškození se proto musí evidovat odděleně.

Příslušným místem pro tyto náhrady je za zákonných podmínek krajský úřad. Nárok na náhradu škody podle § 30 se uplatňuje písemně s odůvodněním *do šesti měsíců od zjištění škody, nejdéle do pěti let od jejího vzniku*; zákon upravuje i výjimečné případy pozdějšího přiznání.

Praktické podklady zahrnují výzvu k pomoci nebo potvrzení jejího poskytnutí, dobu použití prostředku, předávací záznam, fotografie stavu a doklady o nákladech.

Náhrady v souvislosti s krizovými opatřeními

Krizový zákon upravuje náhrady za uložené povinnosti a poskytnuté prostředky (§ 35) i škody v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními (§ 36).

Nárok podle § 36 se písemně uplatňuje u příslušného orgánu krizového řízení *do šesti měsíců od chvíle, kdy se poškozený o škodu dozvěděl, nejdéle do pěti let od vzniku škody*. Je potřebné označit konkrétní opatření a doložit jeho příčinnou souvislost se škodou. Vyhlášení krizového stavu samo o sobě neznamená převzetí všech povodňových škod státem.

Veřejná a humanitární pomoc

Státní pomoc při obnově území podle zákona č. 12/2002 Sb. se vztahuje na obnovu majetku sloužícího základním funkcím území při splnění zákonných podmínek. Je spojena s pohromou, kvůli níž byl vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav, a není na ni právní nárok. O poskytnutí se rozhoduje na základě žádosti a příslušných pravidel. Dary a humanitární příspěvky se řídí podmínkami poskytovatele. Při kombinaci pojištění, dotace a darů je vhodné vést přehled, které náklady jednotlivé zdroje kryjí, a ověřit pravidla jejich souběhu.

Evidence a uzavření vypořádání

Pro vlastníka nebo obec je účelné vést přehled jednotlivých případů: požadovaná částka, adresát žádosti, datum podání, chybějící doklady, přiznaná částka a datum úhrady. Zvláště se evidují pojistná plnění, zákonné náhrady, dotace a dary.

Při zamítnutí nebo krácení nároku je třeba získat písemné důvody a postupovat podle příslušného právního režimu. Lhůty pro pojistný spor, náhradu podle zákona o IZS a nárok podle krizového zákona se neposuzují společně. U sporné příčiny nebo významné částky pomůže včasný odborný posudek a právní posouzení konkrétního případu.

Obce a povodeň

Povodňová komise obce

je v době povodně základním povodňovým orgánem podle vodního zákona č. 254/2001 Sb., který řídí, organizuje, koordinuje a kontroluje ochranu před povodněmi na území obce. Jejím předsedou je ze zákona starosta obce. Podrobné pokyny pro členy komisí jsou v [Manuálu pro členy povodňových komisí](#). Povodňová komise se řídí povodňovým plánem obce.

Složení komise

- Předseda: starosta obce řídí činnost komise
- Místopředseda: místostarosta obce
- Členové: pracovníci obce, zastupitelé, zástupci hasičů, policie či správců toků jmenovaní starostou.

Hlavní činnosti před povodní a v době nebezpečí

- Sledování situace: Aktivuje hláskou a hlídkovou službu obce, sleduje předpovědi a hladiny vodních toků.
- Stupně povodňové aktivity (SPA): Podle vývoje situace vyhláší a odvolává I. stupeň (bdělost), případně navrhuje či vyhláší vyšší stupeň v souladu s povodňovým plánem.
- Varování obyvatel: Informuje ohrožené obyvatelstvo, firmy a sousední obce o hrozícím nebezpečí.
- Příprava materiálu a techniky: Uvádí do pohotovosti vlastní i smluvní mechanizaci, pytle s pískem a protipovodňové prostředky.

Činnost během povodně

- Operativní řízení: Řídí protipovodňový zásah na území obce, koordinuje místní jednotky s Hasičským záchranným sborem a Policií ČR.
- Odstraňování překážek: Zajišťuje čištění ucpaných mostů, propustků a lávek od plavu a nánosů.
- Evidence a hlášení: Udrží povodňovou knihu (zapisuje časy a události), hlásí situaci nadřízené Povodňové komisi ORP (obce s rozšířenou působností).
- Evakuace: Spolupracuje při organizaci evakuace osob, zvířat a majetku z ohrožených oblastí.

Činnost po povodni

- Prohlídky a škody: Provádí prohlídky území po opadnutí vody, sčítá a dokumentuje povodňové škody (foto/video).
- Zpráva o povodni: Vyhodnocuje účinnost přijatých opatření a podává souhrnnou zprávu nadřízenému povodňovému orgánu ORP.
- Obnova: Koordinuje úklidové práce a základní obnovu chodu obce.]

Hlavní cesty, jak se výstraha dostane povodňové komisi

Výstraha před povodněmi se do obce dostává kombinací státních varovných systémů, automatických čidel a přímé komunikace mezi úřady.

- Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ): Vydává oficiální výstrahy v rámci [Systému integrované výstražné služby \(SIVS\)](#) a posílá je přímo starostům a krizovým štábům formou varovných SMS zpráv nebo přes mobilní aplikaci [Výstrahy ČHMÚ](#).
- Hlásná a předpovědní povodňová služba (HPPS): Data z měrných profilů na vodních tocích se přenášejí na [portál HPPS](#). Při překročení stupňů povodňové aktivity (SPA) systém automaticky informuje dotčené obce.
- Povodňový informační systém (POVIS): Slouží jako centrální databáze a komunikační platforma spravovaná Ministerstvem životního prostředí pro předávání informací mezi obcemi, ORP (obcemi s rozšířenou působností) a kraji.

- Obec s rozšířenou působností (ORP): Krizové nebo povodňové středisko ORP přeposílá či koordinuje varování pro jednotlivé podřízené obce ve svém správním obvodu.
- Správci povodí: informují obce ležící u jimi spravovaných toků o odtocích z přehrad nebo stavech na řekách.]
- Lokální výstražné a varovné systémy (LVS): Některé obce mají na tocích vlastní čidla (dešťoměry nebo hladinoměry), která v případě ohrožení automaticky rozešlou poplach starostovi či občanům.

Jak se poté výstraha šíří dál na občany v obci

Jakmile informaci obdrží starosta nebo povodňová komise obce, varuje obyvatele podle místního povodňového plánu:

- Spuštěním obecního rozhlasu nebo sirény (varovný signál „Všeobecná výstraha“).
- Rozesláním místních SMS / e-mailů.
- Zveřejněním na webu obce nebo sociálních sítích.
- Fyzickým varováním (využívá se jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, pochůzky nebo megafon).

Povodňový plán obce

Povodňové plány jsou většinou k dispozici na webových stránkách měst, obcí a krajů nebo na portálech [POVIS](#), [DPPR](#) nebo [EDPP](#).

Seznam institucí, organizací a orgánů

Instituce, organizace nebo orgán	Zkratka	Úloha
Armáda České republiky	AČR	Vyčleněné síly pro evakuaci, dopravu, leteckou pomoc a nasazení těžké a ženíjní techniky.
Český červený kříž	ČČK	Humanitární pomoc a podpora evakuovaných obyvatel.
Český hydrometeorologický ústav	ČHMÚ	Sledování počasí a vodních stavů, hydrologické předpovědi a výstrahy.
Evropský parlament	EP	Spolu s Radou přijímá evropské směrnice uvedené v dokumentu.
Hasičský záchranný sbor České republiky	HZS ČR	Záchranné a likvidační práce, evakuace a ochrana obyvatelstva.
Hasičské záchranné sbory krajů	HZS krajů	Zásahy a operační koordinace složek IZS na krajské úrovni.
Jednotky požární ochrany	JPO	Záchrana osob, čerpání vody, stavba zábran a další technická pomoc.
Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí	JSDH obcí	Místní zásahová pomoc, evakuace a podpora nouzového přežití obyvatel.
Kraje a krajské úřady	—	Krajská koordinace, plánování, podpora obcí a obnova postiženého území.
Krizové štáby	—	Podpora příslušných orgánů při řešení krizové situace.
Ministerstvo financí	MF	Podklady a finanční souvislosti státní pomoci při obnově území.
Ministerstvo pro místní rozvoj	MMR	Metodické a koncepční podklady pro obnovu postiženého území.
Ministerstvo vnitra	MV	Ústřední řízení povodňových záchranných prací.
Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR	MV–GŘ HZS ČR	Metodické podklady pro zásahy a ochranu obyvatelstva.

Ministerstvo zemědělství	MZe	Spolupráce při pořizování plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik.
Ministerstvo životního prostředí	MŽP	Ústřední působnost v ochraně před povodněmi, metodické řízení a povodňové plánování.
Obce a obecní úřady	—	Místní příprava, varování, ochranná opatření, evakuace a dokumentace povodně.
Obce s rozšířenou působností a jejich obecní úřady	ORP	Koordinace obcí a opatření přesahujících možnosti jednotlivé obce.
Orgány ochrany veřejného zdraví	—	Posuzování zdravotních a hygienických rizik.
Policie České republiky	Policie ČR	Veřejný pořádek, dopravní opatření a ochrana evakuovaného území.
Povodí Labe, státní podnik	—	Správa povodí, vodohospodářský dispečink a odborná podpora povodňových orgánů.
Povodí Moravy, státní podnik	—	Správa povodí, vodohospodářský dispečink a odborná podpora povodňových orgánů.
Povodí Odry, státní podnik	—	Správa povodí, vodohospodářský dispečink a odborná podpora povodňových orgánů.
Povodí Ohře, státní podnik	—	Správa povodí, vodohospodářský dispečink a odborná podpora povodňových orgánů.
Povodí Vltavy, státní podnik	—	Správa povodí, vodohospodářský dispečink a odborná podpora povodňových orgánů.
Povodňové komise obcí	—	Řízení místních opatření při povodni.
Povodňové komise obcí s rozšířenou působností	—	Koordinace ochrany před povodněmi ve správním obvodu ORP.
Povodňové komise krajů	—	Koordinace ochrany před povodněmi na území kraje.
Rada Evropské unie	Rada EU	Spolu s Evropským parlamentem přijímá evropské směrnice uvedené v dokumentu.
Státní zdravotní ústav	SZÚ	Odborná hygienická doporučení, zejména pro sanaci zaplavených studní.
Stavební úřady	—	Projednání postupů obnovy poškozených staveb.
Ústřední povodňová komise	ÚPK	Ústřední koordinace ochrany při rozsáhlých povodních.
Vláda České republiky	—	Schvalování celostátních plánů a rozhodování v krizových situacích.
Vodní záchranná služba	VZS	Specializovaná záchrana a přeprava osob na vodě.
Vodoprávní úřady	—	Vodoprávní rozhodování, stanovování záplavových území a související úkoly.
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka	VÚV TGM	Metodiky povodňového mapování, odborné podklady a zpřístupňování dat.
Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby	ZZS	Přednemocniční neodkladná péče a přeprava pacientů.

Webové odkazy

Oblast	Web a jeho využití
Aktuální stav řek	ČHMÚ – Hlásná a předpovědní povodňová služba — vodní stavy, průtoky a hydrologické předpovědi
Výstrahy	ČHMÚ – výstražné informace — aktuální meteorologické a hydrologické výstrahy

Přítalové povodně	ČHMÚ – riziko přítalové povodně — indikátor rizika a související informace
Povodňové plánování	POVIS — plány, metodiky a informační podklady
Organizace ochrany	Digitální povodňový plán ČR — ústřední a navazující územní povodňové plány
Povodňové plány	Elektronicky digitální povodňový plán
Povodňové mapy	Mapový portál MŽP a HEIS VÚV TGM — nebezpečí, ohrožení, rizika a datové podklady
Státní politika a prevence	MŽP – ochrana před povodněmi
Zásahy a ochrana obyvatel	HZS ČR — příprava, varování, evakuace a rady obyvatelům
Vodohospodářské informace	Informační systém VODA
Evakuace obyvatelstva.	HZS evakuace obyvatelstva
Hygienická doporučení	SZÚ záplavy, hygiena a sanace studní
Povodí Labe, státní podnik	www.pla.cz
Povodí Vltavy, státní podnik	www.pvl.cz
Povodí Ohře, státní podnik	www.povodiohře.cz
Povodí Odry, státní podnik	www.pod.cz
Povodí Moravy, státní podnik	www.pmo.cz

Legislativa

Níže je základní soupis pro české podmínky, ověřovaný ke dni 20. října 2026. Názvy některých předpisů jsou zkráceny.

Základní zákony

Předpis	Význam pro povodně
Zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon	Základ ochrany před povodněmi; zejména § 63–87, dále plánování v oblasti vod a bezpečnost vodních děl
Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému	Součinnost složek, záchranné a likvidační práce, ochrana obyvatelstva a náhrady
Zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon	Krizové stavy, pravomoci, krizová opatření a náhrady škod
Zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území	Podklady, podmínky a organizace státní pomoci při obnově

Navazující předpisy

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy	nezbytné dodávky a hospodářské zabezpečení.
Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky	postavení a úkoly HZS.
Zákon č. 262/2024 Sb., o veřejné hydrometeorologické službě	činnost ČHMÚ, výstrahy a poskytování údajů.
Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon	územní plánování, stavby a postupy při obnově.
Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech	nakládání s povodňovými odpady.
Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví	hygienická a zdravotní opatření.
Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád	správní postupy a opatření obecné povahy, s přihlédnutím ke zvláštním zákonným úpravám.

Prováděcí vyhlášky

Předpis	Předmět
Vyhláška č. 50/2023 Sb.	Plány povodí a plány pro zvládání povodňových rizik
Vyhláška č. 79/2018 Sb.	Zpracování a stanovování záplavových území a jejich dokumentace
Vyhláška č. 471/2001 Sb.	Technickobezpečnostní dohled nad vodními díly
Vyhláška č. 216/2011 Sb.	Náležitosti manipulačních a provozních řádů vodních děl

Pro zásah, evakuaci a obnovu

Vyhláška č. 328/2001 Sb.	o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému
Vyhláška č. 380/2002 Sb.	k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
Vyhláška č. 186/2002 Sb.	náležitosti přehledu předběžného odhadu nákladů na obnovu majetku a pověření osob zjišťujících údaje.
Vyhláška č. 106/2025 Sb.	kterou se provádí některá ustanovení zákona o veřejné hydrometeorologické službě.
Vyhláška č. 146/2024 Sb.	o požadavcích na výstavbu

Nářízení vlády

Nářízení vlády č. 462/2000 Sb.	k provedení krizového zákona, podrobnosti krizové přípravy, orgánů a dokumentace.
Nářízení vlády č. 463/2000 Sb.	pravidla mezinárodních záchranných operací, humanitární pomoci a náhrad některých výdajů.
Nářízení vlády č. 203/2009 Sb.	postup při zjišťování a uplatňování náhrady škody a určení její výše v územích určených k řízeným rozlivům povodní. zakonyprolidi.cz

Ve starších podkladech je třeba hlídat zrušené předpisy: vyhlášku č. 24/2011 Sb. nahradila vyhláška č. 50/2023 Sb.; vyhlášku č. 236/2002 Sb. nahradila vyhláška č. 79/2018 Sb. Vyhláška č. 590/2002 Sb., o technických požadavcích pro vodní díla, byla zrušena a nelze ji uvádět jako současně účinný předpis.

Seznam zákonů

Ročník	Číslo předpisu	Název zákona
2000	239/2000 Sb.	Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
2000	240/2000 Sb.	Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)
2000	241/2000 Sb.	Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů
2000	258/2000 Sb.	Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů

2001	254/2001 Sb.	Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)
2002	12/2002 Sb.	Zákon o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví (zákon o státní pomoci při obnově území)
2004	500/2004 Sb.	Zákon správní řád
2015	320/2015 Sb.	Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)
2020	541/2020 Sb.	Zákon o odpadech
2021	283/2021 Sb.	Zákon stavební zákon
2024	262/2024 Sb.	Zákon o veřejné hydrometeorologické službě

Seznam vyhlášek:

Ročník	Číslo předpisu	Název vyhlášky
2001	328/2001 Sb.	Vyhláška o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému
2001	471/2001 Sb.	Vyhláška o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly
2002	186/2002 Sb.	Vyhláška, kterou se stanoví náležitosti přehledu o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém živelní nebo jinou pohromou a vzor pověření osoby pověřené krajem zjišťováním údajů nutných pro zpracování tohoto přehledu
2002	380/2002 Sb.	Vyhláška k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
2011	216/2011 Sb.	Vyhláška o náležitostech manipulačních řádů a provozních řádů vodních děl
2018	79/2018 Sb.	Vyhláška o způsobu a rozsahu zpracovávání návrhu a stanovování záplavových území a jejich dokumentace
2023	50/2023 Sb.	Vyhláška o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik
2024	146/2024 Sb.	Vyhláška o požadavcích na výstavbu
2025	106/2025 Sb.	Vyhláška, kterou se provádí některá ustanovení zákona o veřejné hydrometeorologické službě

Dokument zmiňuje také zrušené vyhlášky č. 236/2002 Sb., 590/2002 Sb. a 24/2011 Sb. pouze pro orientaci ve starších podkladech. V předchozím doplnění slovníku je proto třeba odkazy na vyhlášku č. 24/2011 Sb. aktualizovat podle vyhlášky č. 50/2023 Sb.

Odborná literatura a metodické zdroje

DOSTÁL, T. *Strukturovaný přístup k protipovodňové ochraně a prevenci povodí*. Praha: ČVUT – Fakulta stavební, 2008. ISBN 978-80-01-04038-6.

KAVAN, Š., BALOUN, J. *Řízení záchranných a zabezpečovacích prací při povodních z hlediska vodo-hospodářských zařízení*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2013, 116 s. ISBN 978-80-87472-55-2

KUBÁT, J., ČEKAL, R., DAŇHELKA, J., MATOUŠEK, V. (eds.) *Odborné pokyny pro provádění hlásné povodňové služby*. ČHMÚ, verze prosinec 2012. Starší vydání je nutné používat spolu s aktuálními předpisy a službami. hydro.chmi.cz

MAREŠOVÁ, I. *Operativní řízení protipovodňové ochrany*. Praha: České vysoké učení technické, 2000. ISBN 80-01-02181-5.

MŽP *Metodický pokyn odboru ochrany vod k zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby*. Věstník MŽP, 2011, částka 12. mzp.gov.cz

MŽP *Metodika pro tvorbu digitálních povodňových plánů*. Vydání dostupné v POVIS; u citace uvést použitou verzi. www.povis.cz

SZÚ *Postupy při sanaci studní postižených povodněmi*. 2024; navazující hygienická doporučení. szu.gov.cz

MMR a MF *Metodické podklady k předběžnému odhadu nákladů a obnově území*; MMR: *Akční plán Strategie obnovy území po povodních v září 2024*. mmr.gov.cz

Slovník odborných pojmů týkajících se povodní

Obsahuje hydrologické, technické, plánovací a organizační pojmy. Definice jsou výkladové; u právních pojmů nenahrazují přesné znění příslušného předpisu.

Aktivní zóna záplavového území

Část záplavového území vymezená podle nebezpečnosti povodňových průtoků. Slouží především k ochraně prostoru potřebného pro bezpečný průchod povodně. Její stanovení je spojeno se zvláštními omezeními využívání území.

Bezpečnostní přeliv

Objekt vodního díla umožňující převádění přebytečné vody po dosažení stanovené hladiny. Chrání zejména hráz před nebezpečným přelitím přes její korunu. Jeho účinnost závisí na kapacitě, technickém stavu a průchodnosti.

Bezpečnostní převýšení

Svislá vzdálenost mezi stanovenou návrhovou hladinou vody a korunou hráze nebo ochranné konstrukce. Vytváří rezervu například pro vlnění, nejistotu výpočtu a sedání konstrukce.

Blesková povodeň

Běžné označení přívalové povodně. V odborném textu je vhodné přednostně používat výraz *přívalová povodeň*.

Doba dotoku

Čas potřebný k postupu vody nebo určitého projevu povodňové vlny mezi dvěma místy. Závisí na průtoku, tvaru koryta, rozlivech a dalších podmínkách. Postup povodňové vlny nelze ztotožnit s pohybem jednotlivých částic vody.

Doba koncentrace povodí

Charakteristická doba, za kterou se odtok z hydrologicky nejvzdálenější části povodí projeví v jeho závěrovém profilu. Používá se zejména při výpočtech odtoku z návrhových srážek.

Doba opakování

Statistická charakteristika vyjadřující průměrný interval mezi dosažením nebo překročením určité velikosti jevu. Neurčuje pravidelný časový odstup mezi jednotlivými povodněmi. Viz *N-letý průtok*.

Efektivní srážka

Část srážky, která po zohlednění zadržení na povrchu, vsakování a dalších procesů vytváří přímý odtok. Její velikost závisí také na předchozím nasycení povodí.

Eroze při povodni

Rozrušování a odnos půdy, břehů nebo materiálu dna proudící vodou. Může ohrozit stabilitu mostů, komunikací, hrází a staveb v blízkosti toku.

Evakuace

Organizované přemístění osob, případně zvířat a vybraného majetku, z ohroženého prostoru do bezpečí. Zahrnuje přípravu tras, dopravy a pomoci osobám se sníženou schopností pohybu.

Evakuační středisko

Zařízení pro příjem a evidenci evakuovaných osob, poskytování základních informací a organizaci jejich dalšího přesunu nebo ubytování. Nemusí být totožné s místem dlouhodobějšího nouzového ubytování.

Expozice povodňovému nebezpečí

Přítomnost lidí, staveb, infrastruktury, hospodářských činností nebo jiných hodnot v prostoru, který může být zasažen povodní. Spolu se zranitelností ovlivňuje možné následky zaplavení.

Hlásná povodňová služba

Systém získávání a předávání informací o vývoji povodňové situace. Poskytuje podklady pro varování obyvatelstva a rozhodování povodňových orgánů.

Hlásný profil

Místo na vodním toku určené ke sledování průběhu povodně, zejména vodního stavu a případně průtoku. Pro profil mohou být stanoveny směrodatné limity stupňů povodňové aktivity. Profily se podle významu a způsobu zajištění rozlišují do kategorií A, B a C.

Hlídková služba

Místní sledování nebezpečných míst a jevů při hrozící nebo probíhající povodni. Kontroluje například mosty, propustky, hráze, rozlivy, ledové překážky a hromadění spláví.

Hloubka zaplaven

Svislá vzdálenost mezi povrchem terénu a hladinou vody v zaplaveném místě. Patří k základním údajům pro posouzení nebezpečnosti povodně.

Hrazení mobilní

Dočasně sestavovaná ochranná konstrukce, která omezuje pronikání povodňové vody do chráněného prostoru. Vyžaduje včasnou montáž, připravené místo osazení a vyřešené odvodnění chráněné strany.

Hráz ochranná

Podélná stavba omezující rozliv vody do chráněného území. Její ochranný účinek je omezen návrhovými parametry a technickým stavem; za hrází proto zůstává zbytkové povodňové riziko.

Hydrogram povodňové vlny

Graf nebo časová řada průtoku během povodně. Zachycuje vzestupnou větev, kulminaci a poklesovou větev a umožňuje určit také objem povodňové vlny.

Hydrologická předpověď

Odhad budoucího vývoje vodních stavů, průtoků nebo jiných hydrologických veličin. Vychází z měření, meteorologické předpovědi a modelových výpočtů a je zatížena nejistotou.

Hydrologický model

Zjednodušený matematický popis procesů, které vytvářejí odtok z povodí. Používá se například k výpočtu reakce povodí na déšť a tání sněhu.

Hydraulický model

Matematický nebo fyzikální model proudění vody v korytech, objektech a zaplavovaném území. Umožňuje určit hladiny, hloubky, rychlosti a rozsah rozlivu.

Infiltrace

Vstup vody z povrchu do půdy nebo jiného pórovitého prostředí. Při překročení infiltrační schopnosti půdy nebo při jejím nasycení může narůstat povrchový odtok.

Inundační území

Území při vodním toku, do něhož se za zvýšených průtoků rozlévá voda. Jde o hydrologické a geomorfologické označení; právně stanovené *záplavové území* má zvláštní správní význam.

Kapacita koryta

Průtok, který může koryto za daných podmínek převést bez vyběžení. Ovlivňují ji rozměry a sklon koryta, drsnost, vegetace, nánosy, objekty i vzduší z navazujícího úseku.

Kontrolní povodeň

Pro posuzování bezpečnosti se používá především pojem *kontrolní povodeň*: povodňové zatížení určené k ověření bezpečnosti vodního díla za stanovených podmínek. Nesmí se zaměňovat s běžnou provozní situací ani s návrhovou úrovní ochrany okolní zástavby.

Kritický bod soustředěného odtoku

Místo, kde soustředěný povrchový odtok vstupuje do zastavěného území nebo ohrožuje významný objekt. Používá se při vyhledávání lokalit ohrožených přívalovými srážkami.

Kulminace povodně

Dosažení nejvyššího vodního stavu nebo průtoku během sledované povodňové události v určitém místě. Nejvyšší stav a nejvyšší průtok nemusejí nastat přesně současně.

Kulminační průtok

Největší průtok dosažený během povodňové vlny ve sledovaném profilu. Je jedním z hlavních ukazatelů velikosti povodně.

Ledová povodeň

Povodeň vyvolaná nebo výrazně zhoršená ledovými jevy. Nebezpečné zvýšení hladiny může vzniknout omezením průtočnosti koryta i bez mimořádně velkého průtoku.

Ledová zácpa

Nahromadění unášených ledových ker, které omezuje průtočný profil a vzdouvá vodu. Často vzniká u mostů, zúžení nebo ostrých oblouků toku.

Ledový nápěch

Nahromadění ledové kaše a drobného ledu, často pod ledovou pokrývkou. Zmenšuje prostor pro proudění a může způsobit výrazné vzdutí.

Manipulační řád

Dokument upravující způsob nakládání s vodou na vodním díle. Určuje provozní pravidla, včetně postupů při povodních a využívání retenčního prostoru.

Mapa povodňového nebezpečí

Mapa popisující fyzikální projevy povodně pro stanovené scénáře. Zobrazuje zejména rozsah zaplavení, hloubku vody a podle použitého zpracování také rychlost proudění.

Mapa povodňového ohrožení

Mapa vyjadřující míru ohrožení území na základě intenzity povodně a pravděpodobnosti jejího výskytu. V české metodice slouží jako podklad k posuzování vhodnosti využití území.

Mapa povodňových rizik

Mapa propojující povodňové ohrožení s využitím území a jeho zranitelností. Upozorňuje zejména na plochy a objekty, kde může povodeň vyvolat nepříjemné následky. Tyto tři druhy map proto vyjadřují rozdílné informace. [CDS 2](#)

Měrná křivka průtoků

Vztah mezi vodním stavem a průtokem v určitém profilu. Umožňuje odvozovat průtok z měřené výšky hladiny. Při vzdutí, změně koryta nebo ledových jevech může být její běžné použití omezené.

Nádrž retenční

Nádrž s prostorem určeným k dočasnému zadržení povodňové vody a ke snížení nebo zpoždění odtoku. Výsledek závisí na volném objemu, přítoku a způsobu vypouštění.

Nádrž suchá

Nádrž, jejíž retenční prostor je mimo povodňové situace zpravidla prázdný a zaplňuje se při zvýšeném přítoku. Může obsahovat malou stálou vodní plochu, pokud to odpovídá jejímu řešení.

Návrhová povodeň

Povodeň zvolená jako podklad pro návrh stavby nebo ochranného opatření. Je charakterizována potřebnými parametry, například kulminačním průtokem, objemem a tvarem vlny.

Nasycení povodí

Stav naplnění zásobních prostorů povodí vodou, zejména půdy. Vyšší nasycení zpravidla zvyšuje podíl srážky, který se rychle projeví v odtoku; rozhodující je také intenzita srážky a vlastnosti povodí.

N-letý průtok

Průtok, který je podle statistického hodnocení v daném profilu dosažen nebo překročen v průměru jednou za N let. Při obvyklém předpokladu neměnných statistických podmínek odpovídá roční

pravděpodobnosti překročení přibližně $\sqrt[3]{(1/N)}$. Stoletý průtok tedy znamená přibližně jednocentní pravděpodobnost v každém roce, nikoli jednu povodeň za každých sto let.

Objem povodňové vlny

Množství vody, které proteče sledovaným profilem během vymezeného trvání vlny. Vyjadřuje se v m³. Při uvádění hodnoty je nutné rozlišit celkový objem a objem nad zvoleným základním průtokem.

Odtok povrchový

Pohyb vody po zemském povrchu do nižších míst a vodních toků. Může vznikat při nedostatečném vsakování, na nasycené půdě i na nepropustných plochách.

Odtok soustředěný

Odtok vedený terénními sníženinami, rýhami, cestami nebo jinými liniemi. Může ohrožovat zástavbu také mimo blízkost evidovaných vodních toků.

Odtokové poměry

Soubor podmínek určujících vznik, soustředění a odvádění vody z území. Ovlivňuje je reliéf, půda, vegetace, zástavba, koryta, nádrže a další prvky krajiny.

Plán pro zvládání povodňových rizik

Strategický dokument stanovující cíle a opatření ke snížení nepříznivých následků povodní. Zahrnuje prevenci, ochranu a připravenost; jeho účel se liší od operativního povodňového plánu.

Poldr

Prostor určený k dočasnému zadržení povodňové vody, zpravidla vymezený hrázemi a terénem. V české praxi se výraz často používá pro suchou nádrž, jeho význam je však širší.

Povodeň

Přechodné výrazné zvýšení hladiny povrchových vod, při němž dochází k zaplavování území a mohou vznikat škody. Vodní zákon zahrnuje také škodlivé zaplavení při nedostatečném odtoku a při soustředěném odtoku srážkové vody.

Povodeň dešťová

Povodeň způsobená dešťovými srážkami. Rozsah a průběh závisejí na intenzitě, trvání a plošném rozložení srážek i na předchozím stavu povodí.

Povodeň přívalová

Povodeň s rychlým vznikem a prudkým vzestupem průtoků, obvykle vyvolaná intenzivními srážkami na menším území. Může vzniknout na drobných tocích i v místech soustředěného povrchového odtoku.

Povodeň přirozená

Povodeň vyvolaná přírodními jevy, zejména deštěm, táním sněhu nebo ledovými jevy. Úpravy krajiny a zástavba mohou její průběh zesílit nebo zmírnit.

Povodeň sněhová

Povodeň vznikající převážně táním sněhové pokrývky. Její rozvoj ovlivňuje zásoba vody ve sněhu, rychlost oteplení a stav půdy.

Povodeň smíšená

Povodeň vyvolaná společným působením více příčin, typicky deště a tání sněhu.

Povodeň zvláštní

Povodeň způsobená jinými než přírodními vlivy, zejména poruchou vodního díla nebo nouzovým řešením kritické situace na něm. Může vzniknout například protržením hráze.

Povodí

Území, z něhož voda odtéká do určitého závěrového profilu vodního toku. Povrchové povodí je ohraničeno rozvodnicí; jeho hranice se nemusejí shodovat s hranicemi proudění podzemní vody.

Povodňová kniha

Průběžná časová evidence zpráv, rozhodnutí, příkazů, opatření a dalších důležitých skutečností při ochraně před povodněmi. Slouží k řízení situace i následnému vyhodnocení.

Povodňová komise

Orgán zajišťující v příslušné územní působnosti řízení ochrany před povodněmi za povodně. Její postavení a úkoly vycházejí z vodního zákona.

Povodňová opatření

Souhrn činností sloužících k přípravě na povodeň, omezení jejích následků a zvládnutí události. Zahrnují opatření organizační, informační, technická i přírodě blízká.

Povodňová prohlídka

Preventivní kontrola, při níž se zjišťují závady a okolnosti zvyšující povodňové nebezpečí. Sleduje se například stav koryt, objektů, hrází a výskyt odplovitelných předmětů.

Povodňová vlna

Časově a prostorově se vyvíjející zvýšení průtoku a hladiny vody, které postupuje říční sítí. Její tvar se mění vlivem přítoků, rozlivů, nádrží a podmínek proudění.

Povodňové nebezpečí

Možnost výskytu povodně s určitými fyzikálními vlastnostmi, například rozsahem, hloubkou, rychlostí a délkou zaplavení. Popisuje samotný nebezpečný jev.

Povodňové ohrožení

Vyjádření míry působení povodňového nebezpečí v určitém místě. V mapových metodikách se stanovuje kombinací intenzity povodně a pravděpodobnosti jejího výskytu.

Povodňové riziko

Kombinace pravděpodobnosti výskytu povodně a jejích možných nepříznivých následků pro lidské zdraví, životní prostředí, kulturní dědictví a hospodářskou činnost. Stejná povodeň proto může znamenat rozdílné riziko v nezastavěné nivě a v hustě obydleném území.

Povodňové zabezpečovací práce

Technická a další opatření prováděná k omezení průběhu a následků povodně. Patří sem například zajištění průtočnosti, ochrana hrází, provizorní hrazení a zabezpečení ohrožených objektů.

Povodňové záchranné práce

Činnosti směřující k záchraně životů a majetku v bezprostředně ohroženém nebo zaplaveném území. Zahrnují zejména záchranu a přemístění osob a nezbytnou pomoc obyvatelstvu.

Povodňový orgán

Orgán veřejné správy příslušný k přípravě a řízení ochrany před povodněmi. Správce povodí ani správce vodního toku není z titulu této správy povodňovým orgánem.

Povodňový plán

Dokument upravující zajištění včasných informací, organizaci ochrany, rozhodování a provádění opatření při povodni. Obsahuje věcnou, organizační a grafickou část.

POVIS – Povodňový informační systém

Informační prostředí pro sdílení povodňových plánů, mapových podkladů, údajů o komisích a dalších informací potřebných pro ochranu před povodněmi.

Pravděpodobnost překročení průtoku

Pravděpodobnost, že ve stanoveném období bude určitý průtok překročen. U N-letých maximálních průtoků se zpravidla vztahuje k jednomu roku.

Protipovodňová ochrana

Soubor opatření ke snížení ohrožení lidí a hodnot povodněmi. Zahrnuje vhodné využívání území, zadržování vody, technické stavby, předpověď, varování a připravenost obyvatel.

Průsak

Proudění vody póry nebo poruchami v půdě, podloží či tělese hráze. Nebezpečný může být zejména tehdy, když je spojen s odnosem zeminy nebo se soustřeďuje do vývěrů.

Průtok

Objem vody protékající příčným profilem za jednotku času. Nejčastěji se vyjadřuje v m³/s. Stejnému vodnímu stavu nemusí za různých podmínek odpovídat stejný průtok.

Předpovědní povodňová služba

Odborná služba poskytující informace o možnosti vzniku povodně a o jejím očekávaném vývoji. Využívá meteorologická a hydrologická pozorování a předpovědi.

Přelití hráze

Proudění vody přes korunu hráze po překročení její výšky. U konstrukcí, které k tomu nejsou určeny, může rychle vyvolat erozi a porušení hráze.

Retence vody

Dočasné zadržení vody v krajině, půdě, nivě nebo nádrži. Pro omezení povodně je důležité množství dostupného prostoru i rychlost následného uvolňování vody.

Retenční prostor

Objem vyhrazený nebo dostupný k dočasnému zachycení vody. U nádrže je nutné rozlišovat celkový retenční prostor a jeho skutečně volnou část před příchodem povodně.

Revitalizace vodního toku

Obnova přirozenějších vlastností toku a jeho nivy. Může zahrnovat obnovu členitosti koryta, omezení zahloubení a obnovení rozlivů v území, kde jsou přijatelné.

Rozliv

Rozšíření vody mimo běžné koryto do okolního území. Může tlumit povodňovou vlnu, současně však ohrožuje hodnoty přítomné v zaplavované ploše.

Rozliv řízený

Záměrné přivedení povodňové vody do předem určeného prostoru za stanovených podmínek. Slouží k omezení zatížení jiných, zpravidla více ohrožených území.

Rozvodnice

Hranice mezi sousedními povodími. U povrchového odtoku obvykle sleduje vyvýšené části terénu.

Rychlost proudění

Rychlost pohybu vody v určitém místě nebo její průměrná hodnota v profilu. Spolu s hloubkou významně ovlivňuje nebezpečí pro osoby, stabilitu konstrukcí a erozi.

Sedimentace

Usazování materiálu unášeného vodou při poklesu transportní schopnosti proudu. Nánosy mohou zmenšovat průtočnost koryt a objektů.

Splávi

Předměty a materiál unášené po hladině nebo proudem, například větve, kmeny a uvolněné vybavení. Jeho zachycení na mostech a propustcích může způsobit ucpání a vzdutí.

Správce povodí

Subjekt vykonávající zákonem stanovenou správu povodí. Při povodních poskytuje odborné podklady, spolupracuje na předpovědní službě a podílí se na koordinaci vodohospodářských činností.

Správce vodního toku

Subjekt vykonávající správu konkrétního toku. Sleduje stav koryta a souvisejících objektů a v rozsahu svých povinností zajišťuje činnosti důležité pro průchod povodní.

Stupně povodňové aktivity – SPA

Tři stupně vyjadřující míru povodňového nebezpečí a potřebu příslušných opatření:

I. SPA – stav bdělosti: nastává při nebezpečí povodně; formálně se nevyhlašuje.

II. SPA – stav pohotovosti: vyhlašuje se při přerůstání nebezpečí v povodeň.

III. SPA – stav ohrožení: vyhlašuje se při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku velkých škod a ohrožení životů.

Technickobezpečnostní dohled – TBD

Odborné sledování a hodnocení technického stavu určených vodních děl z hlediska jejich bezpečnosti. Zahrnuje prohlídky, měření a vyhodnocování jevů, například deformací a průsaků.

Transformace povodňové vlny

Změna tvaru vlny při jejím postupu tokem, nivou nebo nádrží. Zadržení vody může snížit kulminační průtok a prodloužit dobu trvání zvýšených průtoků.

Varování obyvatelstva

Včasný předání informace o hrozícím nebo vzniklém nebezpečí obyvatelům ohroženého území. Aby umožnilo účinnou reakci, musí být doplněno srozumitelnými pokyny.

Vodní sta

Výška hladiny vztažená k nule vodočtu v určitém profilu, obvykle uváděná v centimetrech. Nejde automaticky o hloubku vody ani o nadmořskou výšku hladiny. Aktuální vodní stavy a odvozené průtoky zveřejňuje ČHMÚ pro síť sledovaných profilů. chmi.cz

Vnitřní eroze

Odnos částic zeminy proudící vodou uvnitř hráze nebo jejího podloží. Může vytvářet průsakové cesty a postupně vést k porušení konstrukce.

Vnitřní vody

Vody vznikající nebo hromadící se na chráněné straně protipovodňových hrází. Při vysoké hladině v toku nemusejí samovolně odtékat a mohou vyžadovat zadržení nebo čerpání.

Vzdutí

Zvýšení hladiny vyvolané překážkou proudění nebo zvýšenou hladinou v navazujícím úseku. Může vzniknout například před mostem, ledovou zácpou nebo soutokem.

Výstraha před povodní

Odborná informace upozorňující na očekávaný nebo již probíhající nebezpečný hydrologický vývoj. Je podkladem pro přípravu opatření a rozhodování odpovědných orgánů.

Záplavová čára

Linie vymezující rozsah zaplavení při určité hladině nebo povodňovém scénáři. Vždy musí být uvedeno, ke které situaci se vztahuje.

Záplavové území

Administrativně stanovené území, které může být při přirozené povodni zaplaveno vodou. Jeho vymezení slouží k regulaci využití území a k přípravě ochrany před povodněmi.

Zátopa

Zaplavená plocha nebo zaplavení určitého území. Výraz se používá také pro území zatopené nádrží, a proto je nutné upřesnit souvislost.

Zbytkové povodňové riziko

Riziko přetrvávající i po provedení ochranných opatření. Souvisí například s překročením návrhové úrovně, poruchou hráze, ucpáním objektu nebo zaplavením vnitřními vodami.

Zranitelnost

Náchylnost lidí, staveb, zařízení a dalších hodnot k poškození při povodni. Závisí například na konstrukci budovy, výšce podlah, umístění technologií a schopnosti včas reagovat.

Přehled legislativních zdrojů pro slovníková hesla

Zkratka **VZ** označuje zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Rozlišuji *přímé právní vymezení, související právní úpravu a odborný pojem bez samostatné zákonné definice*. Uvedení souvisejícího paragrafu totiž ještě neznamená, že z něj pochází odborná definice.

Pojem	Legislativní zdroj a povaha odkazu
Aktivní zóna záplavového území	§ 66 odst. 2 VZ; omezení využití upravuje § 67 VZ. Podrobnosti vymezení stanoví § 6 vyhlášky č. 79/2018 Sb.
Bezpečnostní přeliv	Technický pojem. Souvisejí § 55 a § 59 VZ, upravující vodní díla a povinnosti jejich vlastníků. Nejde o obecnou definici přelivu.
Bezpečnostní převýšení	Technický pojem bez obecné definice ve VZ. Konkrétní požadavky vycházejí z technických pravidel a dokumentace příslušné stavby.
Blesková povodeň	Běžné označení přívalové povodně; samostatná zákonná definice není stanovena. Právní souvislost: § 64 odst. 1 VZ.
Doba dotoku	Hydrologický pojem bez samostatné zákonné definice. Souvisí s předpovědní povodňovou službou podle § 73 VZ.

Doba koncentrace povodí	Odborný hydrologický pojem; nejde o zákonem definovanou veličinu.
Doba opakování	Statistický pojem. V povodňovém mapování jej využívá § 10 vyhlášky č. 24/2011 Sb.
Efektivní srážka	Odborný pojem srážkoodtokového modelování bez samostatné zákonné definice.
Eroze při povodni	Odborný procesní pojem. Souvisejí zejména § 27 VZ – ochrana vodních poměrů – a § 47 VZ – správa vodních toků.
Evakuace	§ 12–14 vyhlášky č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva; při povodních také § 74 VZ.
Evakuační středisko	§ 14 vyhlášky č. 380/2002 Sb., zejména ustanovení o úkolech evakuačního střediska.
Expozice povodňovému nebezpečí	Odborný pojem hodnocení rizik. Související rámec: § 64a VZ a § 10 vyhlášky č. 24/2011 Sb.; nejde o samostatnou zákonnou definici expozice.
Hlásná povodňová služba	Přímá právní úprava: § 73 VZ.
Hlásný profil	§ 70 odst. 1 VZ pracuje s hláskami profily a směrodatnými limity. Kategorie A, B a C podrobněji upravují metodické podklady hláskové služby.
Hlídková služba	Přímá právní opora: § 73 VZ.
Hloubka zaplavení	§ 10 odst. 2 vyhlášky č. 24/2011 Sb. ji uvádí mezi zobrazovanými charakteristikami povodňového nebezpečí.
Hrazení mobilní	Technický pojem. Použití při povodni souvisí zejména s povodňovými zabezpečovacími pracemi podle § 75 VZ.
Hráz ochranná	§ 55 odst. 1 VZ – hráze a stavby na ochranu před povodněmi jako vodní díla; dále § 59 VZ.
Hydrogram povodňové vlny	Odborný hydrologický pojem bez obecné zákonné definice.
Hydrologická předpověď	Související právní rámec: § 73 VZ – předpovědní povodňová služba.
Hydrologický model	Odborný pojem bez samostatné zákonné definice.
Hydraulický model	Odborný pojem; jeho použití při stanovování záplavových území souvisí s vyhláškou č. 79/2018 Sb.
Infiltrace	Odborný pojem. Související ustanovení: § 5 odst. 3 a § 27 VZ, týkající se hospodaření se srážkovými vodami a ochrany vodních poměrů.
Inundační území	Odborné označení zaplavovaného území. Právně stanovené záplavové území upravuje § 66 VZ; oba výrazy nelze automaticky ztotožnit.
Kapacita koryta	Hydraulický pojem. Související právní rámec: § 47 a § 52 VZ – správa toku a povinnosti vlastníků staveb v korytech.
Kontrolní povodeň	Technický pojem používaný při posuzování bezpečnosti vodních děl. Souvisejí § 61–62 VZ a vyhláška č. 471/2001 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly.
Kritický bod soustředěného odtoku	Metodický pojem pro hodnocení ohrožení přívalovým odtokem; samostatná zákonná definice není stanovena. Souvisí s § 64 odst. 1 a § 64a VZ.
Kulminace povodně	Odborný hydrologický pojem bez samostatné zákonné definice.
Kulminační průtok	Hydrologická charakteristika používaná také v podkladech podle vyhlášky č. 79/2018 Sb.
Ledová povodeň	§ 64 odst. 1 VZ ji zahrnuje do přirozených povodní vyvolaných přírodními jevy.
Ledová zácpa	Výslovně uvedena v § 64 odst. 3 písm. b) VZ jako okolnost nebezpečí povodně; odborný mechanismus zákon podrobně nedefinuje.
Ledový nápěch	Stejná právní souvislost: § 64 odst. 3 písm. b) VZ.
Manipulační řád	§ 59 odst. 1 písm. a) a odst. 2 VZ; náležitosti stanoví vyhláška č. 216/2011 Sb., o náležitostech manipulačních řádů a provozních řádů vodních děl.

Mapa povodňového nebezpečí	§ 64a VZ; podrobnosti § 10 vyhlášky č. 24/2011 Sb.
Mapa povodňového ohrožení	Podrobnosti výpočtu a použití vycházejí především z metodiky povodňového mapování; souvisejí § 64a VZ a vyhláška č. 79/2018 Sb.
Mapa povodňových rizik	§ 64a VZ a § 10 vyhlášky č. 24/2011 Sb.
Měrná křivka průtoků	Odborný hydrometrický pojem bez samostatné zákonné definice.
Nádrž retenční	§ 55 odst. 1 písm. a) VZ – vodní nádrže jako vodní díla. Retenční funkci konkretizuje dokumentace a případný manipulační řád.
Nádrž suchá	Vodní dílo ve smyslu § 55 VZ; odborné označení konstrukčního a provozního řešení.
Návrhová povodeň	Technický návrhový pojem. Konkrétní parametry stanovují příslušná technická pravidla a dokumentace stavby.
Nasycení povodí	Odborná hydrologická charakteristika bez samostatné zákonné definice.
N-letý průtok	Hydrologický a statistický pojem využívaný ve vyhlášce č. 79/2018 Sb. a při mapování podle § 10 vyhlášky č. 24/2011 Sb.
Objem povodňové vlny	Odborná hydrologická charakteristika bez obecné zákonné definice.
Odtok povrchový	Odborný pojem; souvisejí § 5, § 27 a § 64 odst. 1 VZ.
Odtok soustředěný	§ 64 odst. 1 VZ výslovně zahrnuje zaplavení při soustředěném odtoku srážkových vod do vymezení povodně.
Odtokové poměry	Souvisejí zejména § 27 VZ a ustanovení o správě vodních toků; jde o širší odborný pojem.
Plán pro zvládání povodňových rizik	§ 23–26 a § 64a VZ; vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik.
Poldr	Odborné označení retenčního prostoru nebo vodního díla. Podle konkrétního řešení souvisí s § 55 VZ nebo s územím určeným k řízeným rozlivům podle § 68 VZ.
Povodeň	Přímé právní vymezení: § 64 odst. 1 VZ; začátek a konec povodně upravuje odst. 2.
Povodeň dešťová	Odborný druh přirozené povodně; právní rámec § 64 odst. 1 VZ.
Povodeň přívalová	Odborný druh povodně; právní rámec § 64 odst. 1 VZ, včetně soustředěného odtoku srážkových vod.
Povodeň přirozená	Přímé právní vymezení: § 64 odst. 1 VZ.
Povodeň sněhová	Odborný druh přirozené povodně způsobené táním; § 64 odst. 1 VZ.
Povodeň smíšená	Odborné členění podle kombinace příčin; související ustanovení § 64 odst. 1 VZ.
Povodeň zvláštní	Přímé právní vymezení: § 64 odst. 1 VZ; ohrožená území upravuje § 69 VZ.
Povodí	Přímé právní vymezení obsahuje § 2 VZ.
Povodňová kniha	§ 76 VZ – dokumentace a vyhodnocení povodní; § 77 odst. 4 VZ – zápisy opatření a příkazů.
Povodňová komise	§ 77–81 VZ – soustava povodňových orgánů a jednotlivé úrovně komisí.
Povodňová opatření	Přímá právní úprava: § 65 VZ.
Povodňová prohlídka	Přímá právní úprava: § 72 VZ.
Povodňová vlna	Odborný hydrologický pojem; zákon s průtokovými vlnami pracuje například v souvislosti se zvláštními povodněmi.
Povodňové nebezpečí	Souvisejí § 64 odst. 3, § 64a a § 70 VZ. Hydrologické nebezpečí a zákonné „nebezpečí povodně“ je třeba vykládat podle kontextu.
Povodňové ohrožení	Odborný a metodický pojem; souvisejí § 64a VZ a vyhláška č. 79/2018 Sb.
Povodňové riziko	Přímá zákonná definice: § 64a odst. 2 VZ.
Povodňové zabezpečovací práce	Přímé vymezení a pravidla: § 75 VZ.

Povodňové záchranné práce	Přímé vymezení a pravidla: § 74 VZ; související úprava záchranných prací také v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.
Povodňový orgán	§ 77–81 VZ.
Povodňový plán	Přímé vymezení, obsah a pravidla: § 71 VZ.
POVIS	Název informačního systému, nikoli samostatně definovaný právní institut. Obsahově navazuje zejména na § 71 a § 77–81 VZ.
Pravděpodobnost překročení průtoku	Statistický pojem; povodňové scénáře podle pravděpodobnosti využívá § 10 vyhlášky č. 24/2011 Sb.
Protipovodňová ochrana	Zákonný termín je „ochrana před povodněmi“; přímé vymezení obsahuje § 63 VZ.
Průsak	Technický a hydrogeologický pojem; sledování bezpečnosti vodních děl souvisí s § 61–62 VZ a vyhláškou č. 471/2001 Sb.
Průtok	Fyzikální veličina používaná například v § 70 VZ; nejde zde o její obecnou fyzikální definici.
Předpovědní povodňová služba	Přímá právní úprava: § 73 VZ.
Přelití hráze	Technický jev. Bezpečnostní souvislosti upravují § 59 a § 61–62 VZ; případná zvláštní povodeň spadá pod § 64 a § 69 VZ.
Retence vody	Odborný pojem; právní souvislosti zejména § 27 a § 54 odst. 7 VZ.
Retenční prostor	Technický pojem konkretizovaný dokumentací vodního díla a manipulačním řádem; souvisejí § 55 a § 59 VZ a vyhláška č. 216/2011 Sb.
Revitalizace vodního toku	Odborný pojem; souvisejí § 27 a § 47 VZ. Konkrétní záměr podléhá také dalším předpisům podle svého charakteru.
Rozliv	Hydraulický pojem; právní souvislosti zejména § 64 a § 66 VZ.
Rozliv řízený	Přímá právní úprava území určených k řízeným rozlivům: § 68 VZ.
Rozvodnice	Součást zákonného vymezení povodí v § 2 VZ.
Rychlost proudění	Fyzikální veličina; její zobrazování při povodňovém mapování upravuje § 10 odst. 2 vyhlášky č. 24/2011 Sb.
Sedimentace	Odborný procesní pojem. Souvisejí § 47 VZ a požadavky na zachycení pohybu sedimentů v § 10 odst. 2 vyhlášky č. 24/2011 Sb.
Splávi	Odborné označení unášeného materiálu. Povinnosti k odstraňování zachycených předmětů upravují zejména § 52 odst. 1 a § 59 odst. 1 písm. f) VZ.
Správce povodí	§ 54 VZ; povodňové úkoly zejména § 82 VZ.
Správce vodního toku	§ 47–49 VZ; povodňové úkoly zejména § 83 VZ.
Stupně povodňové aktivity	Přímé vymezení jednotlivých stupňů a pravidel jejich vyhlášení: § 70 VZ.
Technickobezpečnostní dohled	§ 61–62 VZ a vyhláška č. 471/2001 Sb.
Transformace povodňové vlny	Odborný hydrologický a hydraulický pojem bez samostatné obecné zákonné definice.
Varování obyvatelstva	Zákon č. 239/2000 Sb.; podrobnosti systému varování a tísňových informací v § 6–11 vyhlášky č. 380/2002 Sb.
Vodní stav	Hydrometrická veličina používaná zejména v § 70 VZ; její odborná definice vychází z hydrometrie.
Vnitřní eroze	Technický pojem související s bezpečností vodních děl; § 61–62 VZ a vyhláška č. 471/2001 Sb.
Vnitřní vody	Odborný pojem pro vody v chráněném území. Při škodlivém zaplavení v důsledku nedostatečného odtoku souvisí s § 64 odst. 1 VZ.
Vzdutí	Hydraulický pojem bez samostatné obecné definice ve VZ.
Výstraha před povodní	Právní souvislost: § 73 VZ – předpovědní povodňová služba. Výstraha se odlišuje od vyhlášení SPA podle § 70 VZ.
Záplavová čára	Vyhláška č. 79/2018 Sb., zejména § 2 a ustanovení o zpracování návrhu záplavového území.

Záplavové území	Přímé právní vymezení: § 66 odst. 1 VZ; podrobnosti vyhláška č. 79/2018 Sb.
Zátopa	Odborný výraz; nemá stejný právní význam jako stanovené záplavové území podle § 66 VZ.
Zbytkové povodňové riziko	Odborný pojem hodnocení účinnosti ochrany; související rámec § 64a VZ.
Zranitelnost	Odborný pojem hodnocení rizik. Souvisejí § 64a VZ a § 10 vyhlášky č. 24/2011 Sb.; nejde o samostatnou obecnou zákonnou definici.

Seznam zkratk

Zkratka	Význam
AČR	Armáda České republiky
ČČK	Český červený kříž
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
DPPR	Povodňový plán České republiky
EDPP	Elektronicky digitální povodňový plán
EP	Evropský parlament
ES	Evropské společenství; označení v číslech evropských právních předpisů
EU	Evropská unie
GIS	Geografický informační systém
GŘ	Generální ředitelství
HEIS	Hydroekologický informační systém
HZS	Hasičský záchranný sbor
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
JSDH obcí	Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí
KOPIS	Krajské operační a informační středisko Hasičského záchranného sboru
MF	Ministerstvo financí
MKOL	Mezinárodní komise pro ochranu Labe
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MV	Ministerstvo vnitra
MV–GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OPIS	Operační a informační středisko Hasičského záchranného sboru
OPIS GŘ	Operační a informační středisko Generálního ředitelství HZS ČR
ORP	Obec s rozšířenou působností
POVIS	Povodňový informační systém
Rada EU	Rada Evropské unie
SIVS	Systém integrované výstražné služby
SPA	Stupeň povodňové aktivity
SZÚ	Státní zdravotní ústav
TBD	Technickobezpečnostní dohled nad vodními díly
TGM	Tomáš Garrigue Masaryk; součást názvu výzkumného ústavu
ÚPK	Ústřední povodňová komise
VÚV	Výzkumný ústav vodohospodářský
VÚV TGM	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka

VZS	Vodní záchranná služba
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

Jak Příručka vznikla

Příručka vznikla jako výsledek soustavné spolupráce lidské inteligence (HI) a umělé inteligence (AI). Nejde o text vytvořený automaticky bez odborného vedení ani o běžnou autorskou práci, při níž by umělá inteligence sloužila pouze jako technický nástroj. Příručka byla sestavována v opakovaném pracovním cyklu, v němž člověk určoval odborný záměr, hodnotil obsah a přijímal konečná rozhodnutí, zatímco AI pomáhala rozsáhlý materiál analyzovat, uspořádat, sjednocovat a redakčně zpracovat. Právní zdroje kontrolovány 17. října 2026.

Publikační práva

© Organizace protipovodňové ochrany v ČR. Rok vydání 2026. Dílo je uvolněno pod licencí CC0 1.0 Universal (Public Domain). Kniha může být volně šířena, upravována a komerčně využívána bez omezení. <https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.cs>